

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2016. JÚNIUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

6-7.

Ady Endre

ÜZENET EGYKORI ISKOLÁMBA

Június volt s ujjongtunk, nincs tovább,
Most gyertek szabad mellű örömök
S pusztuljatok bilincses iskolák.
De elcsitult a jókedv-förgeteg
S helyére ült a döbbsent némaság:
Köröttünk már az Élet csörtetett.
Óh, ifjui, szent megjőzanodás,
Komoly, nagy fény, hős férfiú-szerep,
Emléketek ma is milyen csodás.
Hős harc az Élet és megélni szép,
Ha hozzáedzik tüzes szív-kohók
Ifjú vitézlők lengeteg szívét.
Ha élet zengi be az iskolát,
Az élet is derűs iskola lesz.
S szent frigyüket így folytatják tovább.
Én iskolám, köszönöm most neked,
Hogy az eljött élet-csaták között
Volt mindig hozzám víg üzeneted.
Tápláltad tovább bennem az erőt,
Szeretni az embert és küzdeni
S hűn állni meg Isten s ember előtt.
Június van s nagyon magam vagyok
S kísértének élt éltem árnyai
S az elbocsátó iskolapadok.
S én, vén diák, szívem főlemelem
S így üdvözlöm a mindig újakat:
Föl, föl, fiúk, csak semmi félelem.
Bár zord a harc, megéri a világ,
Ha az ember az marad, ami volt:
Nemes, küzdő, szabadlelkű diák.

A TARTALOMBÓL

Szakszervezeti kulcsmondatok

A rendszerváltozás óta egyetlen kormány sem akart erős szakszervezeteket, és ennek érdekében mindent meg is tettek. (Galló Istvánné, a Pedagógusok Szervezetének elnöke)

3

4

Miniszterek köszöntik a pedagógusokat

A PSZ felkérésére a Pedagógusok Lapja idén arra kérte az oktatás minisztereit, pár perces videoüzenetben – melyet a PSZ honlapján és a PSZ Facebook-oldalán láthatnak – köszöntsék ők a pedagógusokat.

Változtatás 53 oldalon

Az állami intézményfenntartó – a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) – helyébe állami fenntartóként, önálló költségvetési szervekként működő tankerületi központok lépnek.

7

8

Átverték a pedagógusokat

Noha hónapokon át egyeztetett a kabinet a pedagógusok sztrájkbizottságával, egyetlen olyan pont sincs az oktatási törvényeket módosító csomagban, amelyet a megállapodások szerint foglalmaztak volna meg. (Szűdi János)

Totális központosítás a közoktatásban

A kormány szokás szerint nem egyeztetett sem a pedagógusszakma valódi képviselőivel, sem az önkormányzati szövetségekkel, és természetesen a településekkel sem. (Wittinghoff Tamás, Budaörs polgármestere)

10

13

Hová vezet az autonómia hiánya?

A rendszerváltás óta egyik kormány sem helyezett hangsúlyt arra, hogy az iskola elősegítse az aktív állampolgárrá válást, és rendszerszinten közvetítse a demokratikus értékeket, fejlessze a részvételhez szükséges kompetenciákat.

A Rendkívüli Országos Diákfórum követelése

Mi, a fórumon részt vevő diákok úgy döntöttünk, hogy amennyiben a követeléseink nem teljesülnek, mi is csatlakozunk a pedagógusok által június 11-ére meghirdetett tüntetéshez.

14

18

Bandó, az örök gyerek

Tanáraim „tanításai” akkor is benne vannak a könyveimben, ha nem említtem őket. Dezső bácsi figuraként bekerült a Sosemvolt Toscana című regényembe. (Nagy Bandó András)

Politikai térben a tankönyvek

A szerző sem elégedett a kísérleti kiadványokkal

Érdekes felszólalások hangzottak el a Magyar tanárok Egyesületének májusi konferenciáján. Egy „tananyagfejlesztő” elmondta, hogy készülnek a többszerzős kísérleti könyvek, amelyekből több tízezret használnak most is.

„Nem mindig felelt meg a munka színvonala az elvártnak” – fogalmazott Nényei Pál, a 9–10. osztályos állami irodalomkönyvek egyik fejlesztője május 28-án a Magyar tanárok Egyesületének konferenciáján. A tankönyvfejlesztő szerint nem lettek jók az új kiadványok.

A Magyar Nemzet megszólaltatott egy, az állami tankönyvfejlesztésben részt vevő lektort is, és mindketten azt mondták, visszaállítanák a tankönyvválasztás szabadságát.

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet irodalmi kiadványairól a konferencián többen mondták, hogy csak erős tanári felkészültség mellett segítik a kompetenciafejlesztést, a tanulónak nem áttekinthető, a benne felvetett kérdések nem, vagy csak lazán kapcsolódnak a tananyaghoz.

Nényei Pál maga azt mondta, soha többé nem akar tankönyvet írni, számára az OFI-s munka a műfaj válságáról szól.

Nényei arról beszélt, hogy a kiadványoknak nem voltak szerzőik, ő is „tananyagfejlesztő” volt, írását három másik szerző szövegeivel fésülte egybe a szerkesztő – ennek a többszereplős munkának az eredményei lettek a kísérleti irodalomkönyvek. Nényeinek nem volt gond, hogy kevés idő jutott az írásra, de úgy látja, hogy a négy különböző szemlélet harmonizálására már nem jutott elég idő.

A 9-es tankönyv írásakor még jól együtt tudtak működni, a 10-es tankönyvet azonban már más szerkesztette, akivel egy év alatt egyszer sem sikerült személyesen találkozni. „Nem azt mondom, hogy borzalmasakat írtunk, de nem mindig felelt meg a munka színvonala az elvártnak” – fogalmazott.

A fordulópont számára az volt, amikor az OFI néhány oldalt nyilvánosságra hozott a könyvekből, és ezáltal a munkájuk átkerült a politikai térbe. Jogos lehetett a megrökönyödés, amit a stílusa váltott ki – mondta –, mert „lazán, fecsegősen” írt. Nényei úgy látja, hogy minden irányból lökéseket kaptak, ezért nem történt lényegi megújulás a tankönyvekben.

Az OFI egyik lektora is felszólalt a konferencián. Ő azt nehezményezte, hogy javító szándékú javaslatait a legtöbbször nem fogadták meg, míg „másoknak minden sóhaja átment”.

A kilencedikes irodalomtankönyvből és szöveggyűjteményből 23 312, a tizedikesből pedig 19 164 példány fogyott.

Forrás: hvg.hu

Új vezetőt választott a PSZ Gyermekvédelmi Tagozata

Szilágyi Zoltán gyermekvédelmi gyámot választotta meg a Pedagógusok Szakszervezete Gyermekvédelmi Tagozata vezetőjének a tagozat intézőbizottsága 2016. május 25-én. A szakembert – aki előzőleg az intézőbizottság tagja volt – egyhangú szavazással választották meg.

A PSZ budapesti székházában tartott ülésen elhangzott: azért volt szükség új választásra, mert az eddigi vezető – Takács Pál György – a PSZ Felügyelő Bizottságának lett a tagja. Őt 2016. március 6-án, a PSZ kongresszusán választották meg az új tisztségre, amellyel összeegyeztethetetlen a tagozat vezetése. Takács Pál György azonban külső szakértőként továbbra is segíti a tagozat munkáját.

A tervek szerint a gyermekvédelmi tagozat ősszel tart országos értekezletet. A PSZ különféle tagozatainak szakmai irányítása a jövőben Gosztanyi Gábor alelnökhöz tartozik.

Az Európai Bizottság ajánlja

Közzétette az uniós tagállamok számára készített országspecifikus gazdaságpolitikai ajánlásait május 18-án az Európai Bizottság, amely Magyarország esetében három javaslatot fogalmazott meg. Az Európai Bizottság honlapján nyilvánosságra hozott dokumentumban Brüsszel első helyen azt javasolja Magyarországnak, hogy a középtávú költségvetési cél elérése érdekében hajtson végre fiskális kiigazítást, idén a bruttó hazai termék (GDP) 0,3, jövőre pedig 0,6 százaléknak megfelelő mértékben. A bizottság azt is javasolta a kormánynak, hogy csökkentse tovább a szektorspecifikus adókat, fokozza a korrupcióellenes küzdelmet, továbbá segítse a közmunkaprogramban részt vevők visszatérését az elsődleges munkapiacra, valamint növelje a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a romák részvételét az oktatásban.

MTI

Százmillió forint jutott a külhoni oktatás támogatására

Összesen mintegy 100 millió forintos támogatást kapnak a külhoni pedagógus szakmai szervezetek, egyesületek a határon túli magyar köznevelés megerősítése érdekében.

Az oktatási államtitkárság május 13-án az MTI-hez eljuttatott tájékoztatása szerint a szülőföldön megrendezendő nyári akadémiák támogatására öt szervezet részesült összesen 40 millió forintos támogatásban az oktatási államtitkár döntése alapján. Ezek a programok a magyar pedagógusszövetségek és a szakmai szervezetek kezdeményezésére a magyar nyelvű továbbképzési rendszer megerősítésére hivatottak. A külhoni magyar oktatás szolgáltatásainak, módszertani központjainak, pedagógusegyesületeinek működtetésére 14 szervezet között 60 millió forintot osztottak szét. A pályázat részletes eredményei a kormány.hu oldalon elérhetők.

Osztályozták a tanárok

Nagy jóindulattal gyenge négyesre értékelték a pedagógusok az állami tankönyveket – derült ki a Magyar Nemzet által megismert, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által készített, a 2014/2015-ös tanévre vonatkozó összefoglaló tanulmány adatainak összesítéséből. Az állami kísérleti könyvek különösen rosszul teljesítettek abban a vonatkozásban, hogy segítik-e a diákok személyre szabott tanulását.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féoldalal 60 000, a negyedoldalal 30 000 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 1. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Ilona

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

SPIRÓ: A MAGYARÓRÁK NEM AZ IRODALOMRÓL SZÓLNAK

A PSZ szabadtéri irodalomórája a pedagógussztrájk miatt elmaradt pótlására

Szórakoztató kritikáját vonultatta fel a magyar irodalom oktatásának *Tóth Krisztina*, *Darvasi László* és *Spiró György* a *Ruttkai Éva* parkban, a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) rendezvényén. Pedagógusnapon ugyanis a 2016. április 20-ai pedagógussztrájk miatt elmaradt magyaróra pótlására szabadtéri irodalomórát szervezett az érdekvédelmi szervezet. A program megvalósításában a *Láng Téka Könyvesbolt* segített. Az osztályfőnöki teendőket *Váradi Júlia* látta el.

Fél tizenegykor megérkeztek a pogácsák a XIII. kerületi Ruttkai Éva parkba, és 11 óra benépesült a kellemesen zöld terület, szép számban érkeztek idősebbek és fiatalabbak is.

A PSZ elnöke, *Galló Istvánné* köszöntötte az írókat és a vendégeket, majd *Váradi Júlia* mint osztályfőnök vette át a szót, aki elárulta, az ő életében az irodalomtanár szerepe volt a legfontosabb. Majd rövid részletet olvasott fel *Csányi Vilmos* az Elnöki viselkedésről írt cikkéből, abból, amelyet *Göncz Árpád*nak írt az etológus.

Tóth Krisztina Hogy vagytok, a koravén cigány és a Haza című versét olvasta fel. A Haza című négysoros így szólt: „Ébred a kis jegesmedve,/ fészkelődik a jégágyon/ és anyjára néz megrengve:/ – Bármit mondasz, én itt fázom!”

Ezután *Spiró György* pamfletjei következtek a „természetráji és országtudományi ismeretek az általános iskolák számára” címmel, valamint *Darvasi László* két írása: A színekről szóló mese és A szomorú, büdös királylányról szóló mese.

Darvasi László elárulta a titkot, ő az olvasás szeretetét otthonról hozta, és a középiskolában

soha nem volt ötös irodalomból, valamint „csak módjával” szeretett tanulni. Azt is elmondta, volt olyan szigorú tanára, aki heti egy nagyregény elolvasását követelte meg tőlük, és „ütött-vágott, ha nem csináltuk meg”. Ő nem ezt a módszert választotta, hogy a fiát rávegye az irodalom szeretetére, hanem tízezer forintot ígért egy-egy könyv elolvasásáért. „A probléma csak az volt, hogy a fiam előre kérte a pénzt.”

Spiró György Bada tanár úrról – akinek a történetét már megírta – beszélt, elmondta, hogy milyen számonkérés volt nála. Nyárra feladta a legvastagabb olvasmányokat, év elején pedig ki is kérdezte azokat, méghozzá úgy, hogy a legapróbb részlet is érdekelt. Ha valaki nem tudta a választ, minden órán rákérdezett, egészen addig, amíg a diák el nem olvasta a művet.

Tóth Krisztina arról beszélt, hogy két és fél órát tartott, amíg mindennap beért a suliba, ennek következtében „félálomban” töltötte a középiskolai éveit, s bizony előfordult, hogy a nagyszünetben a szekrény tetején aludt. Számára *Tonio Kröger* volt az első mű, ami igazán

megfogta, annak elolvasa után érezte úgy, nincs egyedül a világban. A legnagyobb változást mégis az egyetemen *Lator László* műfordítás órái hozták meg, amelyeket soha nem hagyott volna ki. Nem volt szorosan vett tananyag, de *Lator* azt mondta, a műfordításba soha nem rakjanak bele egyszótagos szavakat, mert azok morzsálékkossá teszik azt. Inkább hosszú szavakat használjanak, mert azok elegánssá teszik a műfordítást. Ha valaki azt mondta egy fordítással kapcsolatban *Latomak*, hogy ez lehetetlen, akkor ő így felelt: „Igen, legalább 15 percet kell vele pöcsölni.”

Végül a közönség is bekapcsolódott a beszélgetésbe. Egy kilencven éves hölgy arról beszélt, a memoritereknek nincs értelme, ő soha nem magolt be egyetlen művet sem, a legtöbbet mégis az irodalomtól kapta. Szerinte „a verset nem tanulni kell, hanem olvasni és ízlelgetni”. *Spiró* pedig úgy összegzett: az iskolai magyarórák nem az irodalomról szólnak, hanem irodalomelméletéről és -történetéről, ami igazából senkit nem érdekel. *M. I.*

SAKSZERVEZETI KULCSMONDATOK

A Politikatörténeti Intézet Kulcskérdések című közéleti vitasorozatának május 31-i rendezvényén három szakszervezeti vezetőől három kulcsmondat hangzott el: A profiton való osztozkodásban új időszámításnak kell következnie, a foglalkoztatottaknak több jár a tőkés nyereségéből, mint eddig – jelentette ki *Kordás László*, a Magyar Szakszervezeti Szövetség elnöke. A rendszerváltozás óta egyetlen kormány sem akart erős szakszervezeteket, és ennek érdekében mindent meg is tettek – hangoztatta *Galló Istvánné*, a Pedagógusok Szervezetének elnöke. Fontos szakszervezeti jogosítványokat vettek el, ráadásul az érdekegyeztetés rendszere sem működik megfelelően – fogalmazott *Buzásné Putz Erzsébet*, a Mémőkök és Technikusok Szabad Szakszervezetének elnöke.

Galló Istvánné be is mutatta, hogy az érdekképviselések ma mire képesek (képtelenek): januártól tárgyaltak a Pedagógusok Sztrájkbizottsága 25 pontos követeléséről, és nagyjából húszban a felek álláspontja elég közel volt egymáshoz. Majd a kormány benyújtott egy törvénymódosítást, de a megállapodásban foglalt elemeknek abban már nyomuk sem volt.

A tanárok tüntettek, polgári engedetlenségi mozgalmat hirdettek, majd sztrájkoltak is, mégsem történt semmi. A PSZ elnöke emlékeztetett arra, hogy 1995-ben nyolcvanezer pedagógus vonult az utcára, majd a tanárok 96 százaléka sztrájkolt, és az akkori kormányt meghátalásra kényszerítették. Szerinte viszont mostanra sikerült a félelem légkörét kialakítani. Formálisan van persze egyeztetés – tette hozzá –, tehát a kormányzati oldal leül velük, meghallgatja az észrevételeiket, s amire a kabinet képviselőjének van felhatalmazása, arra azonnal nemet mond, miközben tudja, hogy a többi felvetésre is nemleges lesz a válasz.

Putz Erzsébet jelezte: például a MÁV-nál – tagságuk jelentős része ott dolgozik – a mostani szabályozás mellett szinte lehetetlen sztrájkolni, miközben ez a szakszervezet egyedüliként nem írta alá az idei évre szóló háromszázalékos fizetésemelésről szóló bérmegállapodást.

Kordás László úgy gondolja, a foglalkoztatottaknak több jár a nyereségből, mint eddig. Ezért tűzték ki tavaly célul, hogy a minimálbér érje el legalább a létminimum szintjét, és ennek érdekében hároméves meg-

állapodást kezdeményeztek, amit a vállalkozói oldal sem utasított el, de végül a kormány miatt nem született egyezés.

Arra a kérdésre, hogy miben rejlik a szakszervezetek ereje, s meddig terjednek a lehetőségeik, *Kordás* leszögezte: nem a taglétszám a fontos, hanem a társadalmi beágyazottság. *Galló Istvánné* a hitelességet ítélte a legfontosabbnak, meg azt, hogy világos célokat kell meghatározni. Pedagógusként önkritikusan megjegyezte ugyanakkor, hogy az embereket nem nevelték tudatos munkavállalókká. Így azt sem tették világossá, hogy egyáltalán mi egy szakszervezet feladata. Másfelől jelentős eredményként értékelte, hogy a mai viszonyok ellenére 25 ezer tanár sztrájkolt áprilisban, és hiába kommunikálja a kormány, hogy ötből csak egy, mert „a hamu alatt izzik a parázs”.

S hogy mikor szakad el a cérna? *Putz Erzsébet* szerint akkor, ha a kizsákmányolás végképp elviselhetetlenné válik. *Galló Istvánné* úgy gondolta, a cérna már idén tavasszal elszakad, hiszen a közoktatásban, az egészségügyben meg a szociális és kulturális ágazatban is szörnyű a helyzet. Az emberek egyelőre mégsem ismerték fel – jelentette ki –, hogy amit az adójukért kapnak, az kész átverés.

Felvetődött a szakszervezetek és a politika közötti viszony is. A PSZ elnöke szerint normális országban normális, ha az érdekképviselések szövetséget kötnek baloldali pártokkal, ám ez ma nálunk nincs napirenden. (Az eredeti cikket olvashatja a *no.hu* június 1-jei számában)

MINISZTEREK KÖSZÖNTIK A PEDAGÓGUSOKAT

A pedagógusnap minden évben június első vasárnapjára esik. Az UNESCO és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet is ezen a napon fogadta el a pedagógusok jogairól szóló, 150 paragrafusból álló határozatot 1996-ban. Magyarországon egyébként már egy 1951-es minisztertanácsi határozat a pedagógusok munkájának társadalmi elismeréseként június első vasárnapját pedagógusnapnak nyilvánította. Megünneplésére először 1952-ben került sor. Azt, hogy az oktatás mennyire fontos, mutatja az is, hogy a világ minden országában – ha más-más időpontban is – megemlékeznek a tanítók, tanárok napjáról. A PSZ felkérésére a Pedagógusok Lapja idén arra kérte az oktatás minisztereit, pár perces videóüzenetben – melyet a PSZ honlapján és a PSZ Facebook-oldalán láthatnak – köszöntsék ők a pedagógusokat. A köszöntők írásbeli változatát posztjuk betöltésének időrendi sorrendjében közöljük.

Andrásfalvy Bertalan: a legkisebb településnek is legyen saját iskolája!

Szeretettel köszöntök ezen a napon minden tanítót, tanárt és óvó nénit, és mindazokat, akiknek ez az élethivatásuk, hogy gyermekeket, fiatalokat nevelnek és „növelnek”. Akik ezt a pályát választották, azok közül már biztosan sokan megéreztek, hogy nem könnyű ennek igazán megfelelni, de nemigen van más hivatás, melyben annyi gyönyörűséges jutalmat várhatnak fáradozásukért, mint itt; tanítványok és volt tanítványok egyre több hálás szeretetét. Azt kívánom, hogy a jövőben ebből még többet kapjanak, és ezért fogadják el jó tanácsaimat.

Napjaink legnagyobb és egyre aggasztóbb gondja az, hogy sokan a felkészült fiatalokból tudásukat közeli és távolabbi gazdagabb országokban kamatoztatják, mert nem elég erősek az őket itthon tartó, lekötő, kedves kapcsolatok a szülőfölddel és annak népével. Mert nem ismerték meg eléggé hazájukat, ezért nem szerethették meg azt felejthetetlen élményekkel. Javasolom ezért, hogy minden tanító, tanár és nevelő, bármilyen szakot is tanítson, foglalja bele abba szűkebb szülőhazája és népe történetét, saját élményeivel, amit kiegészíthet néhány, számára is sokat adni tudó helyismereti, néprajzi, szépirodalmi vagy történeti irodalmi forrás felkutatásával. Meglátják, mennyire megéri ez a kis kirándulás a múltba. Amit megismernek, azt nem is tudják meg nem szeretni! A másik; segítsenek nekem, küzdjünk mindnyájan együtt azért, hogy a legkisebb településnek is legyen saját iskolája! Mert az, aki már kisiskolás korában naponta utazni vagy idegenben lakni kényszerül, annak sem szülőföldjével, sem lakóitársaival nem alakulhatnak ki elkötelező és megtartó baráti kapcsolatai. Végül kis és nagyobb iskolák tantestületei, nevelői mind azon legyenek, hogy a fiatalok minél több te-

remtő, alkotó kis közösségben tapasztalják meg és élvezzék a versengés nélküli együttlét és művészi alkotás örömét, játéokban, éneklésben, táncban, kézi és tankerti / munkában. Ha mindez sikerül, minden tanító és nevelő még több, szívvel melegítő, hálás köszönetet kaphat a jövőben.

*(Művelődési és közoktatási miniszter
1990. május 23.–1993. február 22.)*

Fodor Gábor: a pedagógusok példát mutattak 2016-ban

Tisztelt pedagógusok, kedves tanár kollégák! Nagy szeretettel köszöntöm önöket pedagógusnap alkalmából.

Azért is mondtam kollégákat az elején, hiszen én máig is önök közé tartozónak érzem magamat, hiszen egykoron művelődési és közoktatási miniszter voltam, közel ehhez a területhez, másfelől máig is tanítok egyetemista diákokat.

Nos, a pedagógusnap természetesen a megbecsülésről kell hogy szóljon. Megbecsülés minden tekintetben, lehetne persze mindig jobb is ez a megbecsülés, és lehetne több is. De azt gondolom, hogy a legtöbbet mindannyiunk számára, akik már álltunk fiatalok és gyerekek előtt, tulajdonképpen a szemekből kapjuk, a csillogó szemekből, a gyerekek és a fiatalok csillogó szeméből.

Persze ezen túlmenően jó, hogyha egy társadalom is ki tudja fejezni a megbecsülését. És én, ha már ezt mondtam, hogy megbecsülés, hadd mondjam azt, hogy az én részemről, mindannyiunk részéről, akik egy más szférában is mozgunk, mondjuk a politika szférájában, ez a megbecsülés nagyon-nagyon áll és működik önök felé ebben az esztendőben. Hiszen a pedagógusok példát mutattak 2016-ban, példát mutattak tavasszal bátorságból, példát mutattak abból, hogy hogyan kell civil kurázssal fellépni a jogaiért egy társadalmi rétegnek, a tisztességért, és ahogy előbb mondtam, a meg-

becsülésükért. Ez, szerintem, egy olyan üzenet volt, amely mindenki számára arról kell hogy szóljon, hogy nem szabad hallgatni, nem szabad csendben lenni, hanem szólani kell, tenni kell.

Tenni kell akkor, ha baj van, mert a jövő múlik ezen. A jövő múlik az iskolán és a tanáron. A jövőnk, hiszen tudni kell azt is, hogy sokan vagyunk önök mellett, pont azért, hogy legyen olyan az iskola, amely gyerekközpontú, és legyenek jobbak a tanulási és tanítási körülmények. Ezért én ezen a napon, a pedagógusnapon köszönetet szeretnék önöknek mondani mindazért, amit tettek az elmúlt esztendőben, és a civil kurázsiért is. És egyúttal e napon szeretnék önöknek sok-sok szeretetet és megbecsülést kívánni.

*(Oktatási miniszter 1994. július 15.–
1995. december 31.)*

Magyar Bálint: nemzeti sorstragédia, ami az oktatás rendszerét éri

Kedves barátaim, magyar pedagógusok! Az a néhány perc, amelyben most önökhöz szólok, az nem éppen az ünnepi köszöntő műfajába tartozik, mégsem tehetem meg, hogy másról beszéljek. Arról a nemzeti sorstragédiáról szeretnék beszélni, amely a magyar oktatás rendszerét éri, és ezen keresztül a magyar társadalmat 2010 óta.

2010 óta, a Fidesz kormányzása alatt gyakorlatilag megszűnt az oktatáspolitikai szakpolitikái elvek és elvárások mentén történő alakítása. Valójában durván és erőteljesen hatalompolitikai céloknak lett alárendelve. Ezt négy pontban lehet talán összefoglalni.

Az első az, hogy a pedagógusok autonómiáját, egzisztenciális biztonságát akarják felszámolni, és létrehozták az államosítás nyomán a KLIK-et, illetve a Pedagógus Kamarát, amely azt szolgálja, hogy az a fajta független kritikai bázis,

(Folytatás az 5. oldalon)

MINISZTEREK KÖSZÖNTIK A PEDAGÓGUSOKAT

(Folytatás a 4. oldalról)

amelynek nyomán a pedagógustársadalom mindig egyfajta autonóm kritikával illethette a fennálló kormányok tevékenységét, szűnjön meg, és az egzisztenciális kiszolgáltatottság révén némuljanak el. Az, hogy az iskolák igazgatóit maga a miniszter nevezi ki, hogy még ezekben sem bízunk annyira, hogy azoknak munkáltatói jogot adjon, hogy a munkáltatói jogokat járási pártkommisszárok, kormányzati kommisszárok kezébe teszi, ezzel lényegében a megfélemlítés olyan rendszerét kívánták létrehozni, melynek célja a kritikai hang és önállóság kiölése. Ennek fényében is rendkívül értékelendő és becsülendő az a bátorság, amivel a Tanítanék Mozgalom révén és a hozzájuk kapcsolódó megmozdulásokon a pedagógusok részt vesznek.

A pedagógusok autonómiájának a felszámolása egyben – ez a második fontosabb tényező – együtt jár az ideológiai agymosás és indoktrináció kísérletével, és felszámolták a független és önálló tankönyvpiacon, megszüntetik az iskolák és tanári kollektívák választási lehetőségét a tankönyvek terén, és ideológiailag elfogult, ugyanakkor egyre romló minőségű anyaggal etetik, kívánják táplálni gyermekeinket az iskolában.

A harmadik területe ennek a hatalompolitikának a mobilitási utaknak a politikai ellenőrzése. Nem elég, hogy 18 évről 16 évre csökkentették a tankötelezettségnek a határát egyfajta hasznosodó társadalomszemlélet jegyében, ezzel megfosztva diákok ezreit attól, hogy garantáltan legalább egy szakiskolába eljutva valami minimális szakképzésben részesülhessenek, hanem a közismereti tárgyak erőszakos visszaszorításával lényegében megnehezítik azt, hogy a szegényebb családokból származó gyermekek az egyetemekre bejuthassanak. Korlátozva a gimnáziumi férőhelyek számát és a gimnáziumi helyeknek egyre nagyobb részét egyházi kezelésbe adva ez az indoktrináció, ez az ideológiailag vezérelt ellenőrzés a mobilitási csatornában teljeseedik ki.

Végül, és nem utolsósorban jelentősen csökkentették az anyagi forrásait az oktatásnak. Ez a négy terület együtt lényegében azt eredményezte, hogy az oktatás világát, amely korábban pedagógusok, diákok, szülők, önkormányzati vagy éppen alapítványi fenntartók közös világa volt, és az ő világuként saját ma-

guk határozhatták meg nagyrészt ennek a játékszabályait a gyermekek érdekében, ezt az állam elrabolta, kisajátította, lerabolta tőlük, elrabolta a szabadságukat, és most már bizonyos területen az anyagi javaikat is. Kormányzati fenntartású iskoláknak az ingatlanjait és felhalmozott értékeit, és most legutóbb az alapítványi iskolák esetében ugyanezt szándékoznak. Kisajátították, és egyfajta politikai drill alá kényszerítették, és ennek a befolyása alá nyomták. Ennek a hatásai hosszú évtizedekre előre eléggé meghatározók, és Magyarország jövője szempontjából súlyosak, akár katasztrofálisak is lehetnek. A következő évtizedek során, ha ez így marad, akkor százazatok kerülnek ki abból a lehetőségből, hogy használható, a piacon használható szakmához juthassanak, miközben egy jelentős része a tehetségeknek már egyre korábban, nemcsak egyetem alatt, hanem már a középiskolában is elvándorol Magyarországról. Ez pedig semelyikünknek sem, az országnak semmiképpen nem érdeke.

(Művelődési és közoktatási miniszter 1996. január 1.–1998. július 8.; Oktatási miniszter 2002. május 27.–2006. június 9.)

Pokorni Zoltán: jogosan járó tisztelet

Tisztelt Kollégák! A Pedagógusok Lapja arra kért, hogy mondjak egy köszöntőt, azt ígérték, hogy írásban is leközlik, így aztán kénytelen vagyok felolvasni, mert fejből biztos nem tudnám elmondani ugyanezt a szöveget.

Az utóbbi hetekben, hónapokban élénk vita folyik a magyar közoktatás különböző ügyeiről. Ilyenkor nehezen állja meg az ember, hogy ne nyilvánítson véleményt ezekben a kérdésekben. De ez a nap nem erre való. Ma kizárólag a pedagógusokra vessük vigyázó szemünket, azzal az ígérettel és annak reményében, hogy az év többi napjára is jut majd figyelmünkől és törődésünkől.

A közoktatásban a gyerekek a kulcsszereplők. Hiszen az oktatási rendszer minden elemét abból a szempontból kell vizsgálnunk, hogy azok hogyan válnak a javukra, vagy rosszabb esetben, hogyan tesznek ellenükre. Nekik viszont mindebből, különösen iskolás életük első éveiben, csak egy dolog számít: tanítóik, tanáraik személye. Van az a mon-

dás, miszerint nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk. Szándékosan félreértve, félreértelmezve kissé a szentencia jelentését, én azt mondom, hogy se egyiknek, se másiknak. Mert mindig az előttünk álló tanító figyelmét, megbecsülését és – ne féljünk a szótól – szeretetét akarjuk kivívni. Később majd lesznek más szempontok is, amelyek képesek motiválni minket a tanulásban. Megjelenik a becsvágy, kitűnni válság igénye, egy tantárgy iránt feltámadó egyéni érdeklődés, a versengés a társakkal, de még ekkor is mindent felülmúló hatása lesz egy-egy pedagógus személyiségének. Az alsó tagozatos tanító néni iránt érzett imádattól az egyetemi évek mester és tanítvány viszonyáig húzható meg ez az ív. És bár tartalmát illetően változik a kapcsolat, de az egy konkrét személynek való megfelelés vágya mindig ott fog munkálni benne. Majd' mindannyian fel tudjuk idézni – akár évtizedekkel később – ifjúkorunk meghatározó tanár személyiségeit. Abban reménykedve, hogy gyermekeink is részesülnek majd ebben az élményben. Mivel mind-egyikünk arra vágyik, hogy egyenes tartású, öntudatos, a másik megértésére törekvő felnőtt váljon gyermekeinkből, pedagógusaikat is ilyennek szeretnénk megismerni. Mert önálló és szabad embereket csak az tud nevelni, aki maga sincs híján ezen értékeknek. És munkája során lehetősége van azokat gyakorolni is. Ezért kell a mai napon különösen hangsúlyozni személyük és munkájuk fontosságát, emlékeztetve mindenkit a nekik jogosan kijáró tiszteletre.

(Oktatási miniszter 1998. július 8.–2001. július 15.)

Pálincás József: bizalmas köszöntő

A pedagógusnap a bizalom ünnepe.

A bizalomé, amivel a szülő a tanárra bízta gyermekét. Amivel az iskola, a munkahely és az egész közösség a tanártól reméli a si-

keres diákot, az eredményes munkaerőt, a felelős polgárt. Amivel a világ a tanárra bízta a jövőt.

A pedagógusnap a bizalom ünnepe.

A bizalomé, amivel a tanár minden nap hozzákezd a munkájához. Amivel diákjait hallgatja és olvassa. Amivel a szemükbe néz, és látja mi volna legjobb számukra. Amivel naponta jövőt teremt. (Folytatás a 6. oldalán)

MINISZTEREK KÖSZÖNTIK A PEDAGÓGUSOKAT

(Folytatás az 5. oldalról)

A bizalom ünnepe azt is üzeni, hogy a tanárok valami sokkal fontosabbat tesznek, mint az órátartás, feleltetés, dolgoztatás, kirándulás, osztályzás. Létrehoznak valamit: teremtenek. Valóságot az eszményből. Műveltséget a tudásból. Embert a gyerekből – a kamaszból.

A pedagógus ismeri a legnagyobb művészek fogásait, hiszen egész nap színpadon áll. Ismeri a legbölcsebb tudósok szorgalmát, hiszen egész évben ismeretre és tudásra ösztönöz. Ismeri az innovátorok bátorságát, hiszen minden szürke hétköznapra felfedező utazást tervez. Ismeri a versenysport kítartását, hiszen tanítás közben nem lát mást, csak a célt. És, persze ismeri a legszelídebbek adományát, a szolgálat örömét: egész pályáján mások boldogságáért küzd.

Megesik, hogy téved. Megesik, hogy megharagszik. Előfordul, hogy elfárad. Lehet, hogy elkeseredik. De aki reggelente szembenéz a gyerektekintetekkel, aki percről-percre érzi magán a fiatalok figyelmét, aki számol azzal, hogy döntései életeket formálnak, az tudja, hogy a csengetéstől minden újra indul. Hogy minden szünet után új kezdet várja.

Mert a tanár még az időt is másként számolja. Az év elejét szeptembertől, az órát a 45. percig. Az élet kezdetét az érettségig, és az iskola végét az 50. érettségi találkozótól. A Tanár maga nem fiatal és nem is öreg: olyan, mint a hősök vagy az angyalok, nincs kora, csak hatása, ereje, jelenléte.

A tanárnak az „élet derűs iskola” és az iskola maga az élet. Ahol minden nap új kihívás, minden lecke új lehetőség és minden diák a nagy ígéret. A hatodik órában is. Az esti dolgozatjavításnál is. Akkor is, ha hangzavar van az osztályban, és senki nem válaszol a harmadszorra feltett kérdésre. Akkor is, ha látja a világ problémáinak lenyomatát, ott, maga körül a teremben. Akkor is, ha úgy érzi, hiányzik a közösség bizalma, a felelős döntések megtartó ereje.

Nehéz a tanárokat köszönteni. Hogyan lehetne egy „napot” adni cserébe az egész életünkért?

De mert a pedagógusnap a bizalom napja, bízunk kell, hogy érzik. Érzik, hogy ők mindannyiunk történetének formálói. Érzik, hogy számítunk rájuk. Érzik, hogy szeretjük és becsüljük őket – hálával és felelősséggel. És erről a bizalomról üzenünk ma nekik.

Pedagógusnapon, a bizalom vasárnapján, amely után, hétfőn reggel újra, megint becsöngetnek. És elkezdődhet a legszebb, a legnagyobb emberi kaland.

(Oktatási miniszter

2001. június 16.–2002. május 27.)

Hiller István: a pedagógusok ügye ennek az egész országnak az ügyévé lett

Ünnepek ősi idők óta vannak, mert szükségük van az embereknek arra, hogy a hétköznapokon túl a legkülönbözőbb témákban – legyen az egy közösség megemlékezése, legyen az egy állam, vagy éppen csak egy népcsoport megemlékezése – meg tudják különböztetni azt a napot a többitől. A pedagógusoknak is van ilyen ünnepük, és a pedagógusok napja mégsem csak azokról szól, akik nap mint nap az iskolákban a gyermekeinkkel, a diákjaikkal foglalkoznak. Olyan hónapokat, olyan éveket élünk, amikor hagyományos módon már nem is írható le az önk tevékenysége. Nem egyszerűen csak a diákokkal, nem egyszerűen csak az iskolákban folyó munkával foglalkoznak, hanem olyasmire tettek kísérletet, amire nagyon régen senki. A tevékenységük révén szülőket, akik már réges-régen nem koptatják az iskolák padjait, értelmiségieket, akik legfeljebb íróasztal mellett gondolkodtak a korábbi évekről vagy nyugdíjasokat, a legkülönbözőbb ágazatban dolgozókat egyesítették egy nagy ügy mellé.

Az önk ügye, a pedagógusok ügye ennek az egész országnak az ügyévé lett. Baráti beszélgetésekben, esti találkozón én is számtalanszor hallgattam és vettem részt olyan megbeszéléseken, amikor nem is volt előre meghatározott téma, de arról folyt a szó, amit önk tesznek. Én meg azt szeretném, hogyha egy olyan országban élhetnénk, amikor a hivatásuknak élhetnének, amikor valóban csak azzal a huszonegynéhány gyermekkel, diákkal, fiúval, lánnyal, ifjú úrral, ifjú hölgygel foglalkoznának, amiért a pályát választották.

Az lenne egy normális ország, amikor a pedagógus a diákkal, a szülő meg féltő gondnal a csemetéjéről beszélgethetne, a diák a tehetsége előmenetelével foglalkozhatna. Nekünk, akik különböző módon döntéseket hozunk, kormány szinten vagy

ellenzékben meg legyen az a felelősségünk, hogy ezt megteremtsük.

Én azzal köszöntöm önöket nagyszerű ünnepükön, amelyet évről évre nemcsak önök, hanem önökkel együtt gondolkodók is megünnepelnek: szeretném, ha valós ünnep lenne a gyermekeinkért, a diákjaikért!

(Oktatási és kulturális miniszter
2006. június 9.–2010. május 29.)

Balog Zoltán: isten éltesse a pedagógusokat!

Tisztelt pedagógusok! Ez a nap ünnep, az önk hivatásának ünnepe. Azé a hivatásé, mely az ország minden részében gyermekek tíz- és százezreinek jelenti a jövőt, a versenyképes tudást, a magyar kultúrát. Önökön keresztül találkozhatnak gyermekeink a közösség adta élményekkel, a tudás megszerzéséhez szükséges munka örömeivel és persze nehézségeivel is.

Életre szóló találkozások lehetnek ezek. Egyszerre játszanak döntő szerepet gyermekek és családok, az egyes települések és az egész ország jövőjének alakulásában.

Magyarország kormánya nevében köszöntöm az ország pedagógusait, és mindazok nevében is, akik azon dolgoznak, hogy ma Magyarországon könnyebb legyen pedagógusnak, jó pedagógusnak lenni.

Az oktatás területe folyamatosan alakul, a XXI. században nem is lehet ez másként. Úton vagyunk. Közös munkával, kerekasztal mellett, a pedagógusokkal együtt igyekszünk meghozni a köznevelést érintő döntéseket. Bízom benne, hogy a növekvő anyagi megbecsülésen túl ez a partnerség is egyre erősebb lesz, és hogy ezt önk érzik.

A 2010 előtti út többé nem volt járható, az új pedig formálódik. Vannak vitáink, és vannak részeredményeink, de a célunk közös, hogy érdemes legyen Magyarországon jól tanítani a következő nemzedéket. Ezért külön köszöntöm azokat a fiatalokat, akik a jövőben fogják ezt a hivatást választani, akik pedagógusok akarnak lenni, hiszen a köznevelés ügye az ő kezükben is van. Azt kívánom mindannyiuknak, hogy a közös célok mihamarabb teljesüljenek, s legyen erőnk a jobbításra. Isten éltesse a pedagógusokat!

(Emberi erőforrások minisztere 2012.
május 14-étől hivatalban)

VÁLTOZTATÁS 53 OLDALON

Benyújtották az oktatási törvényeket módosító csomagot

Létrejönnek a tankerületi központok, összevonják a fenntartói és működtetői feladatokat az állami fenntartónál, differenciált bér-emelést kaphatnak a pedagógusok – többek között ezt tartalmazza az oktatási törvényeket érintő módosításcsomag, amelyet *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere május 17-én nyújtott be az Országgyűlésnek.

A köznevelési törvényt érintő változások között tartalmazza az 53 oldalas javaslat a pedagógusok differenciált béremelésének a lehetőségét a központi költségvetés adta keretlehetőségek figyelembevételével. Azért, hogy a lehető legnagyobb, minden pedagógust érintő béremelés és a pedagógus egyéni teljesítménye alapján történő differenciálás is megtörténjen, a 2016. szeptember 1-jei és a 2017. szeptember 1-jei illetményemelés fedezetének különbözetét az intézményvezető teljesítményalapon, az egyes pedagógusok között különbséget téve, eltérő mértékben is juttathatja. Kizárólag a túlzott szubjektivitást, garanciális szabályként egy kompetencia- és teljesítményalapú értékelési rendszer bevezetését és a pedagógusok ennek alapján történő értékelését írja elő a javaslat.

Klik helyett oktatási központ

Az állami intézményfenntartó – a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) – helyébe állami fenntartóként önálló költségvetési szervekként működő tankerületi központok lépnek. Ezek szervezeti egységeiként működnek tovább OM-azonosítóval és keretgazdálkodással rendelkező jogi személyekként az egyes állami fenntartású köznevelési intézmények. A javaslat alapján a vagyonkezelői jog az illetékes tankerületi központhoz kerülne az érintett épületeknél. A tankerületi központ által fenntartott köznevelési intézmény vezetője költségvetésének keretei között gazdálkodási, továbbá – a kinevezés és felmentés kivételével – munkáltatói jogokkal rendelkezne.

A tankerületi központok és az oktatásért felelős miniszter mint irányító középbe lép egy középirányító szervezet, az oktatási központ, az indoklás szerint ugyanis szükség van egy központi szervezetre. Kitértek arra is, hogy a Klik létrejötte és a működtetői szerepkör megjelenése óta folyamatos problémákat okozott a fenntartó és a működtető feladatainak elhatárolása. A törvényjavaslat szerint a fenntartói és működtetői feladatokat összevonják az állami fenntartónál, tehát ismét egységes fenntartói irányítás jön létre.

Megtáncoltatott tanulók

Fontos eleme a módosításnak, hogy a pedagógusok előmeneteli rendszerét kiterjesztik a pedagógiai szakszolgálati intézményekben pedagógus-szakképzettséggel rendelkező, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakra, mivel ez jelenleg csak a nevelési-oktatási intézményekben érvényesül.

A művészeti felsőoktatási intézmény által fenntartott, nyolc évfolyamos gimnáziumokban a művészeti képzésre való felkészítés folyamán a tanulók nagy óraszámú részesülnek táncművészeti oktatásban, amely többszöröse a heti kötelező öt testnevelésórának. A módosítás lehetőséget biztosít arra, hogy a művészeti szakmai képzés beépüljön a testnevelés-órákba.

Gyakorlati szakképzés

A módosításcsomag érinti a szakképzésről szóló törvényt, mint írták, a társadalmi visszajelzések alapján, a köznevelési keretrendszer által is megerősítetten indokoltá vált annak lehetővé tétele, hogy a 2017-től bevezetendő ágazati szakmai érettségi

vizsgák ingyenességét a harmadiknak nem számító szakképesítések tanulása esetén.

A tervezet előírja, hogy a kilencedik évfolyamon megkötött tanulószerveződés a tanév végén hatályát veszti, így lehetőséget biztosít a tanulónak, hogy a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyből más gazdálkodó szervezethez menjen a további gyakorlati képzésre. Pontosítanak, hogy a tanulónak pénzbeli juttatás kizárólag a tanulószerveződéses formában vagy együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésnél jár. A tervezet lehetőséget ad egyes gyakorlati tananyagtartalmak kizárólag szakképző iskolai teljesíthetőségére a kerettantervi előírások alapján, illetve további esetben, tanuló/szülői kezdeményezésre a gyakorlati képzési idő 5 százalékában.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy egyes szakképesítések esetén a gyakorlati oktatást végző gazdálkodó szervezeteknél jellemzően nincsenek meg a gyakorlati oktatás teljes körű feltételei, így ezen esetekben indokolt a kötelező tanműhelyi képzés előírása, amelynek finanszírozási hátterét teremti meg a jelen módosítás.

Félévenként 200 tanóra

Változhat a felsőoktatási törvény is, a javaslat tartalmazza az állami felsőoktatási intézmények gazdasági irányítását szolgáló kancellári rendszer, valamint a konzisztóriumok működtetésével kapcsolatos, a gyakorlat által felvetett szabályozási kérdések kezelését.

Módosulhat a teljes idejű képzésre vonatkozó törvényi szabályozás is a felsőoktatásban, a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott óraszám minimális mértéke félévenként legalább 200 tanóra lehetne. Így a rugalmasabb szabályozás útján a magasabb óraszám lehetőségét nem zárják ki, de az oktató személyes közreműködését nem igénylő foglalkozás időkeretének a biztosítását is lehetővé teszik. Lehetőség nyílik arra is, hogy a Zsigmond Király Főiskola augusztustól alkalmazott tudományok egyetemként működjön.

Forrás: MTI

A törvényjavaslat szerint a fenntartói és működtetői feladatokat összevonják az állami fenntartónál, tehát ismét egységes fenntartói irányítás jön létre

vizsgát a tanulók középszinten is letehesék.

A szakképzési törvény rögzíti a szakképzési centrumok tagintézményeiben a vezetők döntési jogköreinek kiterjesztését, a centrumok költségvetése összeállításának alapelveit, a szakképzési centrum szervezeti egységeiben a dolgozókat érintő kérdésekben a szakszervezeti egyeztetés formáit, valamint egyes fenntartói jogkörökkel kapcsolatos feladatokat. A javaslat pontosítja az első és a második szakképesítés fogalmát, megjelölve, hogy az állam által támogatott képzésekben megszerzett szakképesítések képezik a számítás alapját. A jogszabály a korábbi rendelkezéseket pontosítva mondja ki az iskolai rendszerű szakképzésben a szakmai

ÁTVERTÉK A PEDAGÓGUSOKAT

A kormány szóbeli ígérete ellenére alig vették figyelembe a sztrájbizottság javaslatait

Az oktatástörvény-módosításokat tartalmazó javaslatot május 17-én nyújtotta be **Balog Zoltán** emberierőforrás-miniszter az Országgyűlésnek. Május 19-én ismét tárgyalóasztalhoz ült a Pedagógusok Sztrájbizottsága az Emmi képviselőivel, amelyen **Galló Istvánné**, a PSZ elnöke jelezte, hogy a kormány szóbeli ígérete ellenére kéréseiket alig vették figyelembe az oktatási törvény módosító javaslatának szövegezésekor. **Szűdi János** szakértő is úgy véli, noha hónapokon át egyeztetett a kabinet a pedagógusok sztrájbizottságával, egyetlen olyan pont sincs az oktatási törvényeket módosító csomagban, amelyet a megállapodások szerint fogalmaztak volna meg. Ezért a köznevelés rendszerének újbóli átszervezéséről közleményt adott ki a Pedagógusok Sztrájbizottsága. Az alábbiakban ezt olvashatják.

1. A kormányzati kommunikációkban elhangzottakkal ellentétben az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/10729. számon benyújtott törvényjavaslat nem tartalmazza azokat a rendelkezéseket, amelyek a Pedagógusok Sztrájbizottsága és a Kormány képviselői között folytatott tárgyalások során egyes vitatott kérdések megoldására megfogalmazódtak. Tartalmaz viszont olyan rendelkezéseket, amelyekről az egyeztetés során említés sem történt, s amelyekben foglaltakkal a Pedagógusok Sztrájbizottsága nem ért egyet. Mindezek alapján a Pedagógusok Sztrájbizottsága a benyújtott törvényjavaslatot teljes egészében elutasítja.

2. A tárgyalások során a felek álláspontja sok esetben nem közeledett abban a kérdésben, hogy milyen szinten – törvény vagy kormányrendelet – kell szabályozni egyes garanciális kérdéseket. A Pedagógusok Sztrájbizottsága fenntartja azt a véleményét, hogy alapvető jogokat és kötelezettségeket csak törvényi szinten szabad rendezni. A Pedagógusok Sztrájbizottsága nem ért egyet az állami intézményfenntartás rendszerével, nem tartja jónak a helyi önkormányzatok kizárását a köznevelés feladatainak végrehajtásából. Ennek ellenére a tárgyalások során kiemelt kérdésként kezelte az intézményi önállóság kérdéskörét, az intézményvezetők munkáltatói és gazdálkodási jogosítványait, a pedagógusok szakmai és módszertani szabadságának kérdését az állami intézményfenntartás keretei között. A Pedagógusok Sztrájbizottsága következetesen kiállt a köznevelési intézményekben foglalkoztatottak élet- és munkakörülményeinek javítását célzó követeléseivel mellett: a pedagógusok munkavégzésére vonatkozó előírások újragondolása, a minősítési rendszer egyszerűsítése, a többletteljesítmény elismerése, a pedagógus-életpályamodell alá nem tartozók javadalmazásának számottevő növelése. Végül, de nem utolsósorban a sztrájbizottsági követelések

központi kérdése volt a tanuláshoz való jog kiszélesítése, a tanulói munkaterhek jelentős csökkentése.

Mit tartalmaz, mit nem tartalmaz a benyújtott törvényjavaslat?

a) Nem tartalmazza a törvényjavaslat – kormányzati ígéret ellenére – azt a középfokú iskolatípust, amelyik az általános iskola befejezése után köteles felvenni a tanulót. A tankötelezettség idejének meghosszabbításával a kormányzati oldal nem értett egyet, e körben a későbbiek során lefolytatásra kerülő kutatások eredményei alapján kíván döntést hozni. A tanulók helyzetével összefüggő kérdés a nevelő-oktató munkát megalapozó dokumentumok felülvizsgálata, ennek eredményeképpen a tananyag csökkentése és az intézményi szakmai döntéshozatal kereteinek a bővítése. E kérdéskörből törvényi szinten kellett volna rendezni a kerettantervekben foglaltaktól való eltérés lehetőségét, megnövelve a hatályos rendelkezésekben található 10 százalékos eltérést 30 százalékra. E kérdéskörben a benyújtott javaslat nem tartalmaz rendelkezéseket. A kiadott dokumentumok – NAT, kerettantervek – felülvizsgálatára tett ígéretet a kormányzati oldal, valamint arra, hogy szeptemberig módosítják, csökkentik a tanulók részére előírható kötelező tanórai foglalkozások számát. Minél később születik meg azonban ez a kormányrendelet, annál nehezebb lesz a végrehajtása, hiszen a szeptemberben induló tanév előkészítése a most folyó tanév végén megkezdődik.

b) A legvitatottabb kérdés az állami intézményfenntartói rendszer átalakítása. A javaslatban található megoldás „köszönőviszonyban” sincs a tárgyalások során mindkét fél által elfogadott megoldással: a köznevelési intézmény OM-azonosítóval és keretgazdálkodással rendelkező jogi személy. Az intézmény vezetője költségvetésének keretei között gazdálkodási és

munkáltatói jogokkal rendelkezik. Az állami intézményfenntartás átalakítása nem járhat intézménybezárással, nem érinti a köznevelési intézményvezetői megbízásokat. Az elfogadott megoldások közül egy található meg a javaslat szövegében: a kinevezés és megszüntetés fenntartói jogosítványt az intézményvezető javaslata alapján lehet gyakorolni. Ehhez kapcsolódóan azonban olyan rendelkezések is megjelentek a javaslatban, amelyekről a tárgyalások során nem esett szó, s amelyek a Pedagógusok Sztrájbizottsága részéről elfogadhatatlanok: súlyos kötelezettségzegés esetén az intézményvezető megkerülésével és egyetértésének hiányában is megszüntethető a közalkalmazotti jogviszony.

c) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy az egyeztetési folyamatnak törvényben szabályozott keretek között kell folynia. Törvényben kell meghatározni az oktatásért, a szakképzésért felelős miniszter egyeztetési kötelezettségeit. Garantálni kell, hogy a köznevelés, szakképzés rendszerét érintő döntések, jogszabályok tervezetei ne készülhessenek el anélkül, hogy az egyeztetés folyamatán keresztül mennének. Az egyeztető fórum résztvevői egymással mellérendeltségi kapcsolatban állnak. Biztosítani kell, hogy az egyeztetési fórum keretei között minden, a köznevelésben érdekelt „szereplő” képviselve legyen. Az egyeztetési fórum maga alakítja ki működési rendjét. E kérdéskörökről a javaslat nem tesz említést.

d) A tárgyalások során konszenzus alakult ki abban a kérdésben, hogy a tanfelügyeleti rendszert az intézményi önértékelés rendszerére építve kell megszervezni. Az intézményi önértékelés rendszere döntő módon kapcsolódik az adott köznevelési intézményhez, hiszen része az intézményi szakmai önállóságnak, ugyanakkor nem szakítható el az országos mérés-értékelés rendszerétől.

(Folytatás a 9. oldalon)

ÁTVERTÉK A PEDAGÓGUSOKAT

(Folytatás a 8. oldalról)

Tanfolyagvetési vizsgálatra 2018-tól akkor van szükség, ha az önértékelés rendszere és az országos mérés-értékelés rendszere igazolja, hogy az intézményben a nevelő- és oktatómunka nem éri el a várható szintet, vagy ha a fenntartó igényt tart rá. A benyújtott javaslat e kérdéskört nem rendezi.

e) Egyetértés alakult ki a tárgyaló felek között abban a kérdésben, hogy az intézményvezető részt vesz az általa vezetett köznevelési intézményre vonatkozó költségvetés tervezésében és a költségvetés felhasználásával összefüggő beszámoló elkészítésében. A javaslatban ez a megoldás nem jelenik meg.

f) Egyetértés alakult ki a felek között abban a kérdésben, hogy az ellátási struktúrában és az új fenntartói modellben szükséges megjeleníteni az egyéb elismert finanszírozott álláshelyek számításának módját: ilyen például a könyvtáros tanárok, fejlesztő pedagógusok, szabadidő-szervezők, gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelők létszáma. Vitatott a szabályozási szint. A foglalkoztatást meghatározó kormányrendeletben történő szabályozás esetén a megoldás elfogadható. Hasonló a helyzet a munkáltatói jogok gyakorlásával összefüggő alapvető kérdések rendezése, az intézményi benntartózkodás szabályainak rendezése, az osztályfőnöki, a munkaközösség-vezetői, a diákönkormányzat munkáját segítő tevékenység neveléssel-oktatással lekötött munkaidőbe történő beszámítása terén.

g) Nem közeledtek az álláspontok a kötött munkaidő megszüntetése, a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő mértékének 22 órára történő csökkentése terén.

h) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, miszerint a pótlékok differenciálása érdekében az állami fenntartó számára elkülönített kötött felhasználási költségvetési keretet kell biztosítani. A keretet legalább a pótlékok középső határa figyelembe vételével kell meghatározni. E kérdés jogi rendezése megoldható a foglalkoztatást meghatározó kormányrendeletben.

i) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy át kell tekinteni a pótlék-

rendszert, bevezetve új pótlékként azokat, amelyek „honorálják” a minőségi munkavégzést, az intézményi minőségbiztosítási feladatokban való közreműködést, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók integrálását. A benyújtott törvényjavaslat nem nyúl hozzá a pótlékrendszerhez, azonban lehetővé teszi, hogy a munkáltató „eltérítse” a közalkalmazotti illetményeket, illetve a munkabért. A kifizetésre kerülő összeg alsó határaként a 2016. szeptember 1-jei „bérbeállást” jelöli meg. Ennek következtében a 2017. évi illetmény-, illetve bérnövekedés már nem illetne meg mindenkit. Ez a megoldás elfogadhatatlan, mivel visszamenőleges szabályozást jelent. A munkateljesítmények elismerésére csak a beígért bérrendszer teljes körű bevezetése után kerülhet sor a Pedagógusok Sztrájbbizottsága álláspontja szerint.

Nem közeledtek az álláspontok a kötött munkaidő megszüntetése, a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő mértékének 22 órára történő csökkentése terén

j) A pedagógus-életpályamodell hatálya alá nem tartozók illetményemelésének szükségességében egyetértés alakult ki. A 2016. évre a Pedagógusok Sztrájbbizottsága 100 ezer forinttal tett javaslatot. A kormányzati oldal 70 ezer forinttal tett ígéretet, azonban csak az állami fenntartásban működő intézmények tekintetében. A Pedagógusok Sztrájbbizottsága részére ez a megoldás elfogadhatatlan. A 2017. évi illetményemelésre vonatkozó rendelkezések megjelenhetnek a foglalkoztatás kérdéseit meghatározó kormányrendeletben.

k) Nem közeledtek az álláspontok a tankönyvválaszték bővítésével kapcsolatos kérdésben.

l) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy a nyugdíjas korú pedagógusok legalább az adott tanítási év végéig, továbbá a pedagógiai szakasz végéig, de legfeljebb két évig az intézményvezető egyetértésével továbbfoglalkoztathatók. Területi és diszciplináris szempontok figyelembe vételével – alkalmas utánpótlás hiányában – a munkáltató dönt a továbbfoglalkoztatás kérdésében. A nyugdíjas kort elérő szakértők, szaktanácsadók, érettségi és szakmai

vizsgaelnökök megbízással továbbfoglalkoztathatók. E kérdéskörök törvényben történő rögzítése garanciális szempontból lényeges kérdés, ebben azonban nem jött létre konszenzus. A kormányzati oldal azonban a szabályozást saját hatáskörben kívánja megoldani.

m) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy a Pedagógusok Szakszervezete és az állami intézményfenntartó központ között létrejött kollektív szerződésnek azokat a kérdéseit, amelyek minden munkáltatóra irányadók kell hogy legyenek, beépülnek a foglalkoztatás kérdéseit meghatározó kormányrendeletbe.

n) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy a 2016. szeptember 1-jén hét évnél kevesebb idővel nyugdíj előtt álló, Pedagógus I. fokozatban lévő pedagógusok automatikusan, a minősítési eljárás alól mentesülve a Pedagógus II. fokozatba kerülnek 2017. január 1-jétől. Az ideiglenesen Pedagógus II. fokozatban lévő pedagógusok minősítési kötelezettsége megszűnik. E kérdés ren-

dezhető a foglalkoztatás kérdéseit meghatározó kormányrendeletben.

o) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy a gyakornoki követelmények teljesítésére a felsőoktatásban folyó tanulmányok figyelembe vételével, annak részeként kerül sor azok számára, akik az osztatlan pedagógusképzésben egyéves szakmai gyakorlaton vesznek részt. Számukra a gyakornoki időszak egy évig tart, és minősítési eljárással zárul. A Pedagógusok Sztrájbbizottsága szerint e kérdés törvényi szabályozást igényel. A kormányzati oldal álláspontja szerint e kérdés rendezhető kormányrendeleti szinten is.

p) Egyetértés alakult ki abban a kérdésben, hogy a köznevelés intézményeiben a közmunkában történő foglalkoztatás nem fogadható el olyan munkakörben, olyan tevékenységben, amely összefügg az alapfeladatokkal, illetőleg amely kapcsolódik a gyermekkel, tanulókkal történő közvetlen foglalkozásokhoz. Nem történhet közfoglalkoztatás az intézmény működését garantáló munkakörökben. Ez a kérdés törvényi szabályozást igényel. Ez az intézkedés a javaslatban nem jelent meg.

TOTÁLIS KÖZPONTOSÍTÁS A KÖZOKTATÁSBAN

A konfliktusok a Klik működésképtelenségéből, és nem az önkormányzatok hibájából eredtek

Az állam lesz a közoktatási intézmények működtetője és fenntartója is az Országgyűlésnek május 17-én benyújtott törvényjavaslat szerint. *Palkovics László* oktatásért felelős államtitkár ezt azzal indokolta, hogy az idő bebizonyította, működésképtelen az a vegyes rendszer, melyben az iskolák fenntartója az állam, míg a működtetője a helyi önkormányzat. Az új rendszer kiépítésére a kormány 55 milliárd forint többletforrást különített el az idei költségvetésben. Önkormányzati vezetőket kérdeztünk arról, hogy ők mit szólnak a kormány tervéhez.

Tiltakozó önkormányzati szövetségek

Elfogadhatatlannak tartja a kezdeményezést a két legnagyobb önkormányzati szövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége. Ragaszkodnak hozzá, hogy ott, ahol lehetőség van rá, továbbra is a település működtesse az oktatási intézményeket. Szerintük a kormány nem tanult a Klik bukásából, ezért az államosítás esetén nem vesznek részt a működtetés miatt kialakuló konfliktusok rendezésében. A Budapesti Önkormányzatok Szövetsége (BÖSZ) azt kéri, hogy a szakmai irányításon kívül az iskolafenntartással összefüggő minden feladat kerüljön vissza azokhoz az önkormányzatokhoz, amelyek erre vállalkoznak. A *Tarlós István* BÖSZ-elnök, főpolgármester és *Hoffmann Tamás* társelnök, a XI. kerület polgármestere által jegyzett közleményben leszögezték: a BÖSZ nem támogathat egy olyan átszervezést, amely a jövőben nem számít az önkormányzatok együttműködésére az iskolák fenntartásában és működtetésében.

Dömsödi Gábor, Pásztó polgármestere

Dömsödi Gábor elmondta, Pásztó azért kérte vissza az iskoláját, mert úgy látta, az önkormányzat kevesebb mint a feléből képes működtetni azt, mint az állam. Számokra lefordítva ez azt jelenti, hogy a működtetést az állam által kért 145 millió forint helyett az önkormányzat 70 millió forintból meg tudja oldani. A megspórolt 75 millió forintnyi kiadásból egyébként még 40 millió forintot az iskola, például a tornaterem felújítására visszafordítottak volna. Most, hogy új törvény készül, még nem tudni, mi lesz, mert nem ismertek a törvény paraméterei sem.

Arra a közbevetésemre, hogy talán az állam a gazdagabb önkormányzatok pénzéből akarja finanszírozni a szegényebb önkormányzatok iskoláinak fenntartását és működtetését is, Pásztó polgármestere kijelentette, ha a szolidaritás elve lenne a vezérelv, még kifogása sem lenne ellene. A gyanúja azonban az, hogy amikor az állam átvette az önkormányzatoktól az iskolákat, nem néztek annak utána, hogy az adott település mennyit bír el a helyi adóból, hanem eleve magas összeget kértek. Hozzátette, pedig a települések között óriási infrastrukturális különbségek vannak, olyan hatalmasak, amelyeket semmilyen pedagógiai munkával nem lehet ellensúlyozni. Ő maga egy nyári szünet alatt személyesen tapasztalta ezt meg, amikor a gyereket egy rózsadombi általános iskolából Pásztóra íratta. De az óriási infrastrukturális különbségeket jól példázza az is, hogy bár az egyházi iskolák jobb anyagi körülmények között vannak, mert több pénzt kapnak, Pásztón hiába építettek az egyházi iskolában a többletpénzből a gyerekek számára akadálymentesített mellékhelyiséget, az mégis csak az udvaron van, és a gyerek megázik, amíg odajut.

Dömsödi Gábor szerint probléma lesz, és megemeli a működtetés költségeit, ha a munkát egy helyi szakember helyett egy újonnan létrehozott „központi szervezettől” kell majd megrendelni, és az adminisztráció is nőni fog a kötelezően szükségszerű engedélyeztetéshez. Vagyis szerinte létrehoznak majd egy szervezetet, ami úgy tartja majd fenn az iskolát, mint tette azt az önkormányzat, csak pluszban még egy „ötvenkilós mellényt is cipelniük kell”.

Pásztó polgármestere megjegyezte, az adminisztrációs oldal sem stimmel. Náluk az iskoláknak még az átadása sem zárult le. Hogy indul meg majd akkor a visszavételük? „Visszaveszik, amit át sem adtak?” És akkor mi lesz a nagyobb települések nagy létszámú iskoláinál? – kérdezte.

Végül úgy summázott: ezt a törvényjavaslatot senki nem gondolta végig, a vezérelv csupán a Klik költségve-

tésének pótlása volt. Úgy vélte, ilyen döntéseket nem lehet hasra ütéssel meghozni, és kijelenteni, hogy 2017. január 1-jétől átveszi az állam az intézmények működtetését is. Ha a társadalmi vitát indították volna el május 17-én, az jó gondolat lett volna – tette hozzá.

T. Mészáros András, Érd polgármestere

Érd polgármestere ez év áprilisában nyílt levélben hozta nyilvánosságra, hogy Érd önkormányzata az elmúlt közel két és fél önkormányzati ciklusban több milliárdot fordított az érdi közoktatási intézmények – óvodák, iskolák – építésére, felújítására, miután ebben a ciklusban két új középiskolát és egy általános iskolát építenek két óvoda mellett, és hogy Érdem kiemelt prioritást élvezett és élvez az érdi közoktatási intézmények fejlesztése. Tőle is megkérdeztük, mit szól ahhoz, hogy már nemcsak az iskolák fenntartását, de a működtetését is elveszik az önkormányzatoktól.

T. Mészáros András polgármester úr az alábbi választ adta:

„Érdem már a kezdetektől fogva a Klik a közoktatási intézmények fenntartója és működtetője. Örülünk, hogy immár országosan is követik az érdi példát.

Még ebben az évben új óvodák, általános iskolák és gimnáziumok építése kezd meg a város.”

Wittinghoff Tamás, Budaörs város polgármestere

– Már az iskolák államosításának első szakaszában is nyilvánvaló volt, hogy a nagyvárosok esetében, ahol kiválóan működött az oktatási rendszer, értelmetlen elvenni az önkormányzatoktól ezt a feladatot. *Pokorni Zoltán*, a Fidesz meghatározó politikusa, aki oktatási miniszter is volt, pontosan ugyanezt az álláspontot képviselte – válaszolta a teljes központosítással kapcsolatos kérdéseinkre Budaörs polgármestere.

(Folytatás a 11. oldalon)

TOTÁLIS KÖZPONTOSÍTÁS A KÖZOKTATÁSBAN

(Folytatás a 10. oldalról)

Elmondta: az is látszott a kezdetektől, hogy egyetlen központból lehetetlen irányítani az ország valamennyi iskoláját. Különösen olyan végletes centralizáció esetén, amikor az igazgatóktól gyakorlatilag minden lényeges jogosítványt megvontak.

A nagyobb települések esetében szétválasztották a fenntartást és a működtetést. Valószínűleg eddig ez mentette meg a rendszert a még nagyobb feszültségektől és az ellehetetlenüléstől. Ugyanis az önkormányzatok mindig az iskolák segítségére siettek, amikor a Klik cserbenhagyta őket.

– Budaörsön csak az elmúlt évben 300 millió forintot fordítottunk a saját oktatási rendszerünkre, hogy megőrizhessük az eddigi magas színvonalon. Ez alapvetően a fenntartói hiányok pótlására fordított összeg.

Az utóbbi idők valamennyi konfliktusa a Klik működésképtelenségéből és forráshiányából eredt, és nem az önkormányzatok hibájából.

Ezért szerepelt logikusan a tanárkövetelések között, hogy azoknak az önkormányzatoknak, amelyek vállalják, adják vissza a fenntartást is.

A kormány most ennek éppen az ellenkezőjét teszi. Ez már nem oktatáspolitikai kérdés, hanem hatalmi játszma. Itt nincs szó diákokról, tanárokról, szülőkről...

Úgy tűnik, most is ugyanaz az elv működik, amelyet Orbán Viktor miniszterelnök tavaly novemberben meghirdetett a sokak által kifogásolt felcsúti kisvasút

kapcsán. „Ha támadják a kisvasutat, meg kell hosszabbítani Bicskéig, és ha akkor is támadják, akkor Lovasberényig. Ez nem krakélerség, hölgyeim és uraim, hanem életfelfogás, sőt talán életöszön.” Nézőpont kérdése...

A Fidesz-kormányt érzékenyen érintette, hogy immár nem lehetett elleplezni a pedagógusok körében felgyülemlett feszültségeket. A tanárok – a hazugságokkal ellentétben – nem pénzért, hanem a szakmai becsületükért emelték fel a hangjukat. Világossá vált, hogy az oktatási rendszer ezer sebből vérzik, hazugság, hogy javított volna rajta ez a kormány.

Mivel a tanárok mozgalma nem talált olyan eszközt, amellyel valódi engedményekre kényszeríthette volna a kormányt, eljött a bosszú ideje.

A kormány szokás szerint nem egyeztetett sem a pedagógusszakma valódi képviselőivel, sem az önkormányzati szövetségekkel, és természetesen a településekkel sem.

Az önkormányzatok vagyonát képező épületek állami átvétele is számtalan kérdést vet fel. Van olyan iskola Budaörsön, amelyet az önkormányzat kizárólag saját forrásból épített fel néhány éve 2,8 milliárd forintból, és akkor még nem beszélünk az informatikai és egyéb oktatási felszerelésekről, amelyek szintén az új, térségi Klikhez kerülnek majd, amely szabadon gazdálkodhat a mi vagyonunkkal. Az sem világos, hogy milyen feltételekkel használhatjuk a továbbiakban a saját ingatlanjainkat, hiszen ezekben nemcsak oktatás folyt, hanem sport- és szabadidős

tevékenységek is. Vagy Budaörsön mi lesz azzal a konyhával, amelyik nemcsak az iskolát látja el, hanem az óvodáinkat is? Vagy azzal az épülettel, melyben a zeneiskola működik? Ez ugyanis a Klikhez kerül át, ámde ebben az épületben egy önkormányzati óvoda is működik...

Megannyi olyan tisztázatlan kérdés, amelyekből számtalan konfliktus adódhat.

Most azt ígérik, hogy nem vonnak el pénzt az önkormányzatoktól az iskolák üzemeltetésére, hanem mindent az állam vállal magára. Egy másik nyilatkozatban Sipos Imre helyettes államtitkár már azt nyilatkozta, hogy az épületek felújításának kötelezettsége továbbra is az önkormányzatok feladata lesz. Ez szép. Azt tesz vele az állam, amit csak akar, de az önkormányzat, bár minden tulajdonhoz kötött jogosítványát elvonták, azért csak újígtassa fel...

Vagyis megint egy végiggondolatlan, az oktatási rendszer működését veszélyeztető, értelmetlen lépéssel állunk szemben. Amely olyan szinten központosít, hogy az még a tanácsrendszerben is példa nélküli...

Ezért követelik a legnagyobb önkormányzati érdek-képviselői szervezetek, hogy ne fogadják el ezt a törvénymódosítást.

Ugyanezt kértem én is az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetőjétől, Balog Zoltántól, vesse latba szakmai meggyőződését annak érdekében, hogy ne kerüljön végveszélybe az oktatási intézményrendszer.

ELVI NYILATKOZATOT FOGADOTT EL BUDAÖRS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

2016. május 25-én elvi nyilatkozatot fogadott el Budaörs város képviselő-testülete az oktatás államosítása kapcsán, amelyben az önkormányzat tiltakozik az ellen, hogy az állam teljesen elvegye az iskolákat. A nyilatkozatot alább olvashatják.

„Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete egyet nem értését fejezi ki az oktatás szabályozására vonatkozó törvények tervezett módosításával szemben, amely megvonná az iskolákat működtető és azt továbbra is vállaló önkormányzatoktól a működtetés jogát és lehetőségét, elvenné az önkormányzatoktól az általuk épített, saját tulajdonukban álló ingatlanokra vonatkozó jogait. Nem tudnák biztosítani, hogy a gyerekek ellátása az iskolában olyan szintű legyen, amilyent eddig a saját üzemeltetésük biztosított, és nem tudnák megakadályozni, hogy az iskolaépületek, bútorok, felszerelések megfelelő karbantartás-felújítás hiányában leromoljanak.

Az önkormányzatok megkérdése nélkül válna lehetővé, hogy iskolákat szervezzenek át vagy szüntessenek meg, illetve hogy az iskolák vagyonát más települések javára átcsoportosítsák, megszűnne az önkormányzatok eddigi véleményezési, illetve egyetértési joga is az oktatás területén. Nincsenek illúzióink: megtapasztalhatta az ország, hogy mit jelent az állami működtetés azokon a településeken, ahol eddig is a Klik működtette az iskolákat. Ott nem az volt a probléma, hogy ki veszi meg a krétát, hanem az, hogy esetleg kikapcsolják a fűtést, mert a Klik nem fizette ki a számlát.

Tiltakozunk az ellen, hogy teljesen elvegyék az iskoláinkat! Ellenkezőleg: úgy gondoljuk, az a helyes, ha azok az önkormányzatok, amelyek vállalják az intézmények fenntartását, kapják vissza a működtetés mellé a fenntartói jogot is, természetesen az elvett forrásokkal együtt. Budaörs erre elsőként jelentkezik.”

Sziüdi János

MESSZI VAN-E MÉG A MESSZI?

Leváltani ezt a tekintélyelvű rezsimit. Hatalomhoz juttatni az egész társadalmat. Ez lehet az alapja a szegénység felszámolásának. Ez lehet az alapja a jóléti társadalom kiépülésének. Ehhez „csupán” arra van szükség, hogy a társadalom széles csoportja kezdjen el szerveződni azért, hogy a kizsákmányoló gazdasági és politikai intézmények helyére befogadó intézményeket állítson.

Messzi van-e még a messzi? – kérdezte *Mátyás király* az eke szarvát fogó idős, szántogató paraszttól. Biz, már csak az ökröm szarváig, hangzik a rejtélyes válasz. Aki ismeri a történetet, tudja a megoldást. A válaszadónak fiatal korában jó szeme volt, de öregkorára elromlott. Így látótávolsága lecsökkent az eke szarvától az ökröm szarváig terjedő szakaszra. Ez a fajta változás érthető, megmagyarázható, elfogadható, hiszen együtt jár a korral.

Egy tál lencséért

Ami viszont elgondolkodtató: az az előrelátás hiánya, ami – kortól függetlenül – sokakat jellemez hazánkban. Lehet, hogy országunk a rövidlátók földje? Azé a rövidlátásé, amelyből az optikusok nem tudnak megélni, mivel olyan kórságról van szó, amelynek korrigálására nem sok a remény. E nyavalyának a lényege: elhomályosítja az ítélőképességet, ezért az érintett képtelen felismerni, mit kell tennie a holnapért, holnaputánért. Ez a betegség nálunk fertőző, örökletes, egyik nemzedékről a másikra száll, s a politikusok körében elég gyakori. Ennek következtében a legritkább esetben fordul elő, hogy akiknek dönteniük kell aközött, megegyék-e a vetőburgonyát vagy elvessék, helyesen a megosztás mellett tennék le a voksot. Nem látják, annyit szabad csak megenni, hogy az ültetéshez is maradjon. Lefordítva e gondolatokat: a napi érdekeknek sokszor esett áldozatul a jövő. Történelmünkben kevés olyan példát lehet találni, mint az ókori Athénban meghozott döntés, a laurioni ezüsbányák bérleti díját nem élik fel, hanem flottaépítésre fordítják. Ez tette lehetővé, hogy Szalamisznál a görög hajóhad megsemmisítő vereséget mérjen a perzsa hajóhadra. A győzelem következményeképpen kezdetét vette Athén virágkora. Ellenkező példából viszont sok van hazánk történelmében.

Múltunk fogságában

Lehet, hogy a történelmi események megítélésénél értelmezhetetlen a „mi lett volna, ha”, mégis, hazánk jelene nem érthető meg múltjának ismerete, az egykor meghozott rossz döntések máig ható következményeinek alapos, objektív feldolgozása nélkül. Nagyon nagyot hazudik például az, aki a trianoni békeszerződést rákeni a Tanácsköztársaságra vagy *Károlyi Mihályra*. A szálak ugyanis messzire, legkevesebb az 1867-es osztrák–magyar kiegyezésig nyúlnak vissza. Arra a kérdésre kellene önkritikusan választ adni, miért nem akartak közös magyar államban tovább élni velünk a más nemzetiséghez tartozók. A válasz persze ismert, csak nem közismert: a magyar uralkodó osztály a többi nemzet kárára egyezett ki a Habsburgokkal. Ezután pedig megakadályozta az államberendezkedés modernizálását, például az osztrák–cseh kiegyezést.

Magyarország a területén nem biztosította az alapvető nemzetiségi jogokat sem a nemzetiségi nyelvű oktatás, sem az anyanyelv használata terén. A magyar uralkodó osztály lenézte a nemzetiséghez tartozókat. *Gróf Apponyi Albert* 1920-ban a párizsi magyar béke delegáció vezetőjeként a magyar nemzet kulturális fölényével akarta igazolni, hogy az ország területi felosztása, az új államok létrehozása nem járhat sikerrel. Az országot a nagyhatalmak felosztották.

Az ország területi felosztása megváltoztatta gazdasági szerkezetét, közlekedési helyzetét, a vízgazdálkodás feltételeit, a kereskedelem lehetőségeit. Meghatározta az ország külpolitikáját is, amelynek középpontjába az elvesztett területek visszaszerzése került. Minden megváltozott, kivéve a „félfeudális” társadalmi berendezkedést. A király nélküli királyságot az úr és szolga kapcsolatrendszer fenntartása, és nem a politikai hatalom szélesítésére való törekvés jellemezte. A kormányzó és miniszterelnökei sorsdöntő helyzetben nem ismerték fel, rossz oldalon állnak a második világháborút megelőző időszakban s a háborúban. Így minden elveszett. Majdnem egymillió halott, lerombolt főváros, hiperinfláció, katonai megszállás, az ország felosztását megerősítő békeszerződés a hagyatéka ennek a kurzusnak.

A rövid életű köztársaságot követő proletárdiktatúra elsodorta a régi elitet. A többség diktatúrája a kisebbség felett valójában egy másik kisebbség, egy új pártelit korlátlan hatalmát hozta el a társadalom felett. Az állami tulajdon elsődlegessége, a magántulajdon megszüntetése, a tényleges költségeket figyelembe vevő árrendszer felszámolása, a teljesítményelv visszaszorítása érdektelenné tette az embereket az innovációban, csődbe juttatta a gazdaságot. Az egypártrendszerre épülő államberendezkedés kizárta a politikai hatalom kiszélesítését, a különböző nézetek, érdekek megjelenését.

Elérkeztünk a mához. Ahhoz a kérdéshez, hogy miért tehet meg mindent a jelenlegi hatalom annak kockázata nélkül, hogy elsöpri a népharag. A választ a „Miért buknak el nemzetek?” (*Daron Acemoglu, James A. Robinson*) című könyv alapján lehet megadni: a gazdasági növekedés alapja a befogadó gazdasági és politikai intézményrendszer, amelyben megvalósul a hatalomban részt vevők körének kiszélesítése, az egész társadalom hatalomhoz juttatása. Ez a folyamat nem játszódott le hazánkban.

A rendszerváltás után is elmaradt a választók széleskörű bevonása a döntési folyamatokba. Ezt szolgálhatta volna a közvetlen hatalomgyakorlás kiterjesztése – legismertebb formái a helyi és az országos népszavazás, illetőleg az érdek-képviseleti szervezetek bevonása a politikai döntési folyamatokba. Az 1989-ben újrafogalmazott Alkotmány egyetlen kérdésben sem tette kötelezővé a népszavazás kiírását. Az Alkotmánybíróóság pedig az Alkotmány szövegének értelmezéséből arra a következtetésre jutott, hogy az Alkotmány módosítása kizárólagosan az Országgyűlés feladata, e körben népszavazásnak nincs helye. Ugyancsak az Alkotmánybíróóság mondta ki, hasonló eljárás alapján, hogy az érdekegyeztetés elmaradása nem teszi érvénytelenné a kiadott jogszabályt. Ezek a döntések jelentős mértékben hozzájárultak az orbáni ellenforradalom sikeréhez.

(Folytatás a 13. oldalon)

MESSZI VAN-E MÉG A MESSZI?

(Folytatás a 12. oldalról)

Mit hoz a jövő?

A jövő nem tűnik biztatónak. A hivatkozott könyv (438. o.) szerint: „...csak akkor lesz valódi változás, amikor egy széles társadalmi szegmens kezd el mozgósítani és szerveződni annak érdekében, hogy politikai változásokat érjenek el, és nincsenek sem hátsó szándékaik, sem hatalmi törekvéseik arra, hogy átvegyék a kizsákmányoló intézmények feletti uralmat, hanem azért csinálják, hogy ezeknek a kizsákmányoló intézményeknek a helyére befogadóbb intézményeket állítsanak.” Ez a folyamat mindenhol nagyon hosszú ideig, nemegyszer több mint száz évig tartott.

Nálunk a társadalom tagjainak a politikai és gazdasági hatalomba való bevonása két évtized bátortalan, felemás kísérlete után félbeszakadt. Ez az időszak kevés volt ahhoz, hogy kialakuljon a társadalom védekezőreflexe a korlátlan gazdasági és politikai hatalom megszerzésének megakadályozására. A hatalmat jogszzerűen megszerzők csoportja – visszaélve az alkotmányozáshoz szükséges kétharmados parlamenti többség megszerzésével – nemcsak megállította, hanem vissza is fordította a pluralista társadalmi berendezkedéshez elvezető folyamatot. Hazánkban így minden adott ahhoz, hogy a szegénység, és ne a jólét növekedjen. Egy szűk csoport megkaparintotta a gazdasági erőforrások feletti rendelkezés jogát, a vállalkozás indításának kiváltságát, felszámolta a magántulajdon védelmét, s „névre szóló” törvényeket fogadtat el. Mára az állam a gazdaság egyre nagyobb részében szerez monopóliumot. Mára a társadalom széles rétegét elzárták az objektív információktól. Mára megszűnt a tanítás szabadsága, a tanulásához való szabad hozzáférés joga.

Úgy tűnik, előlről kell kezdeni az állam mindenhatóságának felszámolását. Úgy tűnik, több mint száz év után még mindig aktuális a kérdés: szabad-e betörni új időknek új dalaival?

(A cikk megjelent május 21-én a Népsováiban)

HOVÁ VEZET AZ AUTONÓMIA HIÁNYA?

Hatalmpolitikai célok mentén zajlik 2010 óta a közoktatás szervezése

Egyre nyilvánvalóbb, hogy a magyar közoktatás nem tölti be azon politikai szocializációs szerepét, amely egy demokráciában elvárható lenne. A Political Capital és a Friedrich Ebert Stiftung friss tanulmánya szerint ennek leginkább az, a rendszerváltás után kialakult gyakorlat a fő oka, amely szerint az oktatásnak „politikamentesnek” kell lennie. Ez az eredendően jó szándékkal meghozott döntés napjainkra a demokrácia iránti elköteleződés és az aktív állampolgári attitűd kialakulásának egyik fő gátlójává vált. A névleg „politikamentes” iskola egyrészt nem volt képes távol tartani a pártpolitikai vagy ideológiai indoktrinációt az oktatásból, másrészt ellehetetlenítette a közéleti témák megvitatását, a felkészítést a plurális, demokratikus társadalomban történő részvételre. A közoktatás körül zajló politikai küzdelem hátterében ez a probléma is ott áll.

A rendszerváltás óta egyik kormány sem helyezett hangsúlyt arra, hogy az iskola elősegítse az aktív állampolgárrá válást, és rendszerszinten közvetítse a demokratikus értékeket, fejlessze a részvételhez szükséges kompetenciákat. A legveszélyesebb járulékos következménye a demokráciára nevelés elhanyagolásának a szélsőséges nézetek terjedése a fiatalok körében. Amennyiben ugyanis az iskola nem biztosít platformot az érzékeny társadalmi kérdések megvitatásának, érvek ütköztetésének, teret nyit az egyszerű válaszokat nyújtó populistá magyarázatoknak, a kirekesztő gondolkodásnak.

Ilyen előzmények után a 2010 óta formálódó, Orbán Viktor által illiberálisnak nevezett állam törekvései akadálytalanul jelentek meg a közoktatásban. Teret nyert 1) a központi állami ideológia terjesztése, 2) a túlzott centralizáció, 3) a végrehajtói, alattvalói attitűd elvárása és kialakításának igénye, 4) a párbeszéd és együttműködés ellehetetlenítése, 5) a független, kritikai gondolkodó szerepének megkérdőjelezése, 6) a társadalom tudatos megosztása, valamint 7) az intézményi autonómiák felszámolása. Ezen jellemzők megjelenése a közoktatásban nyilvánvalóan a demokráciára nevelés ellen hat, és akadályozza, hogy az iskola a szélsőséges, kirekesztő közbeszéd elleni fellépés terepe legyen.

A központosító intézkedések minden korábbiánál erősebben korlátozzák az iskolai intézményi, valamint a tanári autonómiát (pl. Klik, központilag meghatározott és ismeretanyaggal túlsúlyolt alaptanterv és kerettanterv, kötelező állami egyetankönyvek).

Ez, kiegészülve a pedagógusok szigorú ellenőrzésével, valamint a bizalmatlan és közéleti kérdésekben erősen megosztott társadalmi közeggel, erős gátja annak, hogy a tanárok az ismeretátadás mellett közéleti készségek és kompetenciák fejlesztésével, valamint közéleti témákkal foglalkozzanak. A tantervben, a tananyagban, az órák kijelölésében és számos tankönyvben is visszaköszönő ideológiai irányultság megfosztja a diákokat az önálló véleményalkotás lehetőségétől, a kritikai gondolkodás fejlesztése ellen hat, és a tanárokat is korlátozza. A tanári innováció és a közéleti kérdések iskolai megjelenése ellen hat ugyanis az a légkör, amelyben a tanár úgy érzi, az oktatáspolitikai irányítói nem bíznak benne, minden lépését ellenőrzik. Nem meglepő, hogy a mesterségesen kiélezett és fenntartott politikai véleménykülönbségek közepette, a megosztott és kampányüzemmódban tartott társadalmi közegben a pedagógusok nem mernek érzékeny közéleti, társadalmi problémákat felvetni az iskolában, hiszen nagy többségük az ilyen témák megvitatásához szükséges képességeket és módszereket sem sajátíthatta el a pedagógusképzés során.

Mindez alapvetően arra a rendszerváltáskor meghozott döntésre vezethető vissza, hogy a politikának nincs keresnivalója az iskolában. Miután ez az alapelv tévesen ment át a köztudatba, ahhoz a káros és önbecsapással felérő jelenséghez vezetett, hogy a politika ernyője alatt minden társadalmi és közéleti kérdés kiszorult az iskolából. A jelenleg megvalósuló ideológiai indoktrináció mellett azonban álszentség azt állítani, hogy az oktatás ma politika- vagy pártpolitika-mentes lenne.

MEDITÁCIÓ A SZAKFELÜGYELETRŐL ÉS A TOVÁBBKÉPZÉSEKRŐL

„Megyei (fővárosi) vezető szakfelügyelő” – ki emlékszik rájuk? Voltak ilyen megbízatások 1998 előtt.

Napjainkban élénken foglalkoztatja pedagógus kollégáinkat a tanfelügyelet/szakfelügyelet helyzete, az ellenőrzések és a „megújuló továbbképzések” tervezete. Egyre-másra hallunk és olvasunk újabb és újabb véleményeket, nem tudunk eligazodni köztük.

Eszembe jutnak egykori „felettesek” véleményei. *Dr. Kálmán Attila*, a második oktatási államtitkár tartott előadást 1990/91-ben Vácott, a Pest megyei oktatási vezetők konferenciáján. Kérdésemre, hogy miért kell megszüntetni a szakfelügyeletet/szaktanácsadást, azt válaszolta, hogy „nem volt jó, mert nem fogadták szívesen az »idegen« embe-
reket a tantestületek. Jobb lesz, ha a saját kollégáik, a szakmai munkaközösségek fogják véleményezni és minősíteni őket”. Elismerte, hogy ő is jó szívvel emlékszik az első szakfelügyelőjére – aki ott volt a hallgatók között –, és szeretettel köszöntötte *Gergely Péter* matematika-fizika szakos megyei vezető szakfelügyelőt.

Azután jött olyan vélemény is, hogy „nem a folyamatot kell vizsgálni, hanem a kimenetet”, nem kellenek a szakfelügyelők. Majd később belátták illetékesek, hogy ellenőrzésre mégis szükség van, és kellenek hozzáértők.

Végül kialakult az új rendszer, lehet pályázni, minősítik a jelentkezőket, kiadták a rendeleteket és a kézikönyveket stb. Csak éppen a „rég, de elismert szakértőket” nem hallgatták meg, nem voltak kíváncsiak az ő tapasztalataikra, véleményükre.

Pedig negyedszázados szakfelügyelői – közte 20 éves megyei vezető – tapasztalatával, jó szándékú javaslataival szívesen segített volna a közelmúltban 78 évesen elhunyt *dr. Gulyás Sándor* aranyokleveles érdi tanár is. Nem voltak kíváncsiak az Apáczai-díjas és Németh László-díjas tanár, volt Pest megyei magyar-történelem szakos vezető szakfelügyelő véleményére. Ő segítette 12 társával több ezer tanárát a különböző tananyagcsökkentésekben, majd az új tantervi felkészítéseken, végül az első NAT bevezetésén keresztül. Emellett országosan is elismert pedagógus szakíró volt, akinek két kiadásban is megjelent a „Cigány

gyerekek hátrányai és esélyei” című, nívódíjas könyve a volt Tankönyvkiadónál. Ezt a munkáját anno az összes pedagógusképző főiskolán, egyetemen kötelező vagy ajánlott irodalomra vetette fel a minisztérium.

Megjegyzem, hogy napjainkban is nagyon időszerű lenne megismertetése a képzésben és a továbbképzésben egyaránt. Végül hadd idézzem a továbbképzésről vallott nézeteit is, hiszen 1997-ben elsőként jelentkezünk és nyertünk felvételt a Pedagógus Akkreditációs Bizottság szakértőinek sorába Pilisborosjenőn. „Nem lesz jó, ha továbbképzésnek elfogadnak bármilyen OKI-ban szereplő, bárhol elvégezhető szakmai képzést. Viszont az sem lesz jó, ha a jelenlegi oktatási államtitkár által bejelentett »egyetemekre« bízunk.” Ugyanis az egyetemek, főiskolák csak a legújabb kutatási eredményeket tudják nyújtani, de a módszereket – tisztelet a néhány kivétel szakmódszertani csoportnak – nem. Azt továbbra is a „visz-szaalakuló megyei pedagógiai intézeteknek” és a szakfelügyelőknek, munkaközösség-vezetőknek kellene biztosítaniuk.

Dr. Szabó Imre ny. tanár

A RENDKÍVÜLI ORSZÁGOS DIÁKFÓRUM KÖVETELÉSEI

Több mint 120 diák vett részt május 14-én a Független Diákpárlament szervezésében a budapesti Teleki Blanka Gimnáziumban tartott Rendkívüli Országos Diákfórumon, hogy megtárgyalják az oktatási rendszer problémáit, valamint közös követeléseket fogalmazzanak meg ezekkel kapcsolatban. Az alábbiakban ott elfogadott követeléseiket olvashatják.

Mi, a fórumon részt vevő diákok úgy döntöttünk, hogy amennyiben a követeléseink nem teljesülnek, mi is csatlakozunk a pedagógusok által június 11-ére meghirdetett tüntetéshez. Ha ezután sem hajlandók nyilvános egyeztetéseket kezdeni, akkor a kormány mindaddig számítsa a diákok különböző formát öltő tiltakozásaira, amíg nem hoz érdemi változtatásokat, az érintetteket egyenrangú partnerként kezelő párbeszédet követően.

Fő követeléseink:

Követeljük, hogy a diákok számára az adott iskolatípusba (pl. középiskola) való bekerüléskor a kikerülés (pl. érettségi) feltételei világosak és rögzítettek legyenek. Minden olyan változást, amely ezt az elvet nem követi, töröljék el!

Például a 2017-es érettségire készülők 1,5 évvel a vizsgájuk előtt értesültek az új érettségi követelményekről, valamint a szakképzésben tanulóknak ekkor tették kötelezővé az emelt szintű szaktárgyi vizsgát.

Elvárjuk, hogy a változtatások bevezetését minden esetben előzze meg nyilvános párbeszéd, amelybe a konstruktív kritikájukkal segíteni kívánó érintettek, így a diákság képviselőit is vonják be.

Az oktatás évtizedekre előre meghatározza az ország jövőjét, így hosszú távú koncepciókra, teljes szakmai konszenzusra, valamint az érintettek egyenrangú partnerként való bevonására van szükség ahhoz, hogy az oktatási rendszer hosszú távon is működőképes, értéktéremtő legyen.

Követeljük, hogy az oktatásban lexikális tudás helyett a hangsúly a gyakorlati ismereteken, a képességfejlesztésen (pl. nyelvtudás, kom-

munikációs, illetve másokkal való együttműködési készség) legyen, hiszen a munkaerőpiacon is ezekre lesz szükségünk.

A tanult tényanyag 95 százalékát az érettségit követően elfelejtjük. Mára a világ egyre gyorsabban változik, és az információk hatalmas mennyiségben elérhetőek, nekünk azoknak a felhasználását, alkalmazását kellene az iskolában megtanulnunk.

Vegyék figyelembe az életkori sajátosságainkat: egy első diáknak ne legyen naponta hat-hét órája, az idősebb diákoknak pedig ne kelljen több mint heti 40 órát az iskolában vagy otthon tanulással tölteni, ugyanis ez meghaladja egy felnőtt heti munkaidejét.

Olyan résztvevő is akadt, akinek heti 47 órája van. Amennyiben biztosítják pl. a mindennapos testnevelés infrastrukturális feltételeit, akkor se a kötelező órarendi keretbe sűrítsek bele, hanem délután, opcionális jelleggel tartásuk meg (pl. mindennapos testnevelés helyett délutáni tömegsport).

Biztosítsák tehát minden egyes diák számára egyaránt a lehetőséget arra, hogy a XXI. századi élet kihívásaira felkészüljön, a kritikus gondolkodás és kérdésfeltevés szokásává váljon, beleszólhasson az őt érintő kérdésekbe (pl. a Diákönkormányzat kapja vissza az egyetértési jogát a hatáskörébe tartozó témákban!), kibontakoztassa tehetségét, és kíváncsiságának megfelelően egyes témákban mélyebben bővíthesse ismereteit. Az érettségi, a szakképzés, a diákönkormányzatok, az iskolai demokrácia, a szegregáció, valamint a túlterheltség-tanterv témájában megalakult munkacsoportok online egyeztetések során véglegesítik az egyes témákon belüli részletesebb változtatási igényeinket.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT KITÜNTETÉS 2016

Az Eötvös József-emlékplakettet alapítása, 2000 óta adományozza a Pedagógusok Szakszervezete azoknak a településeknek és önkormányzatoknak, amelyek a lehetőségeikhez mérten a legtöbbet teszik az oktatási-nevelési intézmények színvonalas fenntartásáért, azok eredményes működéséért, és ahol a szakmai és munkavállalói érdekeket egyaránt figyelembe veszik. Az alábbiakban ezt a rangos kitüntetést idén elnyerő önkormányzatokat mutatjuk be.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Kiss Attila. A képviselő-testület létszáma: 15 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 2 óvoda.

Az intézményeket megfelelő színvonalon, a helyi igényeket figyelembe véve működteti. A finanszírozásnak köszönhetően

a működésben zavarok nem mutatkoznak, amennyiben többletigény merül fel, a problémát a legrövidebb időn belül orvosolja. A szakmai döntéseket a nevelőtestületek határozatai alapján támogatja. Az érdekegyeztetés folyamatos, a KIÉT-ben hozott döntéseket figyelembe veszi. Gyakran segít a Klik fenntartása alá

tartozó intézmények problémáinak megoldásában is.

A dolgozóknak önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulást, nyersanyagnorma szerinti étkezést, kamatmentes lakás-korszerűsítési hitelt, a közvetlen nevelői munkát segítőnek bérkiegészítést biztosít. Évente fizetési előleg felvételére is lehetőséget nyújt.

NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Máté Antal. A képviselő-testület létszáma: 11 fő. Az önkormányzat 4 óvodát tart fenn, és 1 általános iskolát működtet.

Az önkormányzat által fenntartott intézmények finanszírozása zavartalan. A szükséges költségvetési forrásokat, a személyi-tárgyi feltételeket biztosítja. A gyermeklétszámcsökkenés ellenére az óvodákban csoportösszevonásra nem került sor.

A munkavállalókat rendszeresen béren felüli juttatásban részesíti, számukra étkezési támogatást és munkaruházatot biztosít. Ünnepek előtt ajándékutalványt ad. A Pedagógusok Szakszervezete érdekképviselői munkáját tiszteletben tartja, mindenben segíti.

EMBER AZ EMBERÉRT

Esélyegyenlőségi díjat kapott Lombosné André Adrienne Angyalföldtől

Átadták az Ember az emberért kerületi esélyegyenlőségi díjakat a XIII. kerületben. Az elismerésben Lombosné André Adrienne nyugdíjas pedagógus és Vörösné Jánosi Katalin, a Szabó Ervin Könyvtár Dagály utcai fiókjának vezetője részesült – adta hírül az ittlakunk.hu – budapest13.hu.

Az esélyegyenlőségi díjjal azoknak az embereknek a tevékenységét ismeri el az önkormányzat, akik hozzáállásukkal, hétköznapi cselekedeteikkel az esélyegyenlőség érvényesüléséért tesznek.

Lombosné André Adrienne nyugdíjas pedagógus az Ady Endre Gimnáziumban tanított. Diákjai nem csak szakmai felkészültségében lehettek biztosak, gyorsan megtapasztalták, hogy különféle ügyes-bajos dolgaikkal is bátran fordulhatnak hozzá. Hátrányos helyzetű diákjainak megsegítésére minden követ megmozgatott, mindig igyekezett a legoptimálisabb megoldást megtalálni. Közvetlen, megnyerő személyisége is hozzájárul ahhoz, hogy volt tanítványai évek, évtizedek távlatából is felkeresik, beszámolnak neki életük alakulásáról. A közösség iránti elkötelezett felelősségérzetét ismerték fel kollégái, amikor szakszervezeti titkárrá választották. Ezt a feladatát mind a mai napig szakszerűen, teljes odaadással végzi. Tevékenységének középpontjában a pedagógusok helyzetének jobbítása áll – mondta róla Tóth József polgármester.

Vörösné Jánosi Katalin a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársa. 1986-tól a XIII. kerületi Dagály utcai könyvtár könyvtárkezelője, csoportvezetője, 1999 óta pedig vezetője. Vezetése alatt, 2012 nyarán a fővárosban elsőként a Dagály Strandon nyitottak strandkönyvtárat. Rendszeresen szervez a könyvtár kiemelt rendezvényeihez kapcsolódó programokat: játékiállításal egybekötött retrópartit a legendás lemezárugár dolgozóival és játékgyűjtők közreműködésével, Kire ütött ez a gyerek? címmel gyereknevelést segítő foglalkozássorozatot, Ismert házak – ismeretlen fotókon címmel pedig kiállítást lakossági fotókból, melyeket digitalizálást követően a könyvtár honlapján is elhelyeztek. Évek óta szervezője és oktatója az idős olvasók számára szervezett számítógéphasználat-képző foglalkozásoknak.

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

Az év egyik legemberibb napja a pedagógusnap. Ezen a napon köszönet jár mindazoknak, akik eredményesen dolgoznak a jövő formálásán, szívből vállalt hivatásuknak nap mint nap maradéktalanul eleget tesznek. A Pedagógusok Szakszervezete ezen a napon Eötvös József-emlékéremmel tünteti ki a kollégákat. Nekik, és azoknak, akik a szaktárcától, illetve a megyei, városi elöljáróktól kapták meg az elismerést, tiszta szívből gratulálunk! A teljes névsort hely hiányában nem tudjuk közzétenni, itt csak azok neve olvasható, akiknek tevékenységét a PSZ által adományozott díjjal honorálta a szakszervezet. A 2016. június 9-ei központi ünnepségen **Galló Istvánné** nyújtotta át az elismeréseket.

A központi ünnepségen, Budapesten, a PSZ székházában...

ELNÖKSÉGI DICSERET: **Jurcsó Istvánné** (Budapest), a Budapesti Szakoktatási Szervezet titkára, a PSZ Országos Vezetőségének tagja, kongresszusi küldött; **Kalotay Gábor** (Budapest), nyugdíjas, a főváros XIV. kerületének titkára, kongresszusi küldött; **Szabó Gáborné** (Tatabánya), a PSZ Komárom-Esztergom megyei szervezetének elnöke, a PSZ Elnökségének, Országos Vezetőségének, majd Ügyvivő Testületének tagja, a SZEFE megyei koordinátora; **Veres László** (Budapest), pedagógus, alapszervezeti titkár, a kerület segélyezési bizottságának tagja.

VAS FOKOZAT: **Bodolay Zoltán** (Miskolc), megyei elnök, kongresszusi küldött, volt elnökségi tag; **Kuik Istvánné** (Tiszaújváros), nyugdíjas, kongresszusi küldött, járási titkár, a városi nyugdíjas klub vezetője.

ARANY FOKOZAT: **Ádám Sándorné** (Pásztó), volt megyei elnök; **Bittnerné Tóth Krisztina** (Pécs), nyugdíjas igazgatóhelyettes, a PSZ Baranya megyei szervezetének elnöke, a PSZ Országos Vezetőségének tagja, kongresszusi küldött; **Bozsó Andrea** (Rákócziújfalu), tanító, alapszervezeti titkár, a PSZ ÁMK-tagozatának elnökségi tagja; **Fürtös Lászlóné** (Balatonalmádi), tanító, nyugdíjastagozat-vezető, volt kongresszusi küldött; **Gulyás-Oldal Tamásné** (Székesfehérvár), tanár, alapszervezeti titkár; **Juhász Ferenc** (Halásztelek), tanár, a PSZ fővárosi VII. kerületi titkára; **Kondacs Jánosné** (Szarvas), tanár, járási titkár; **Kosár Endréné** (Balatonfűzfő), nyugdíjas, alapszervezeti titkár; **Kubinyi József** (Mezőkövesd), tanár, járási titkár; **Osváth Péter** (Eger), nyugdíjas, az egri nyugdíjasklub aktív tagja; **Pomázi Zsóka** (Tatabánya), gyógypedagógus, okleveles informatikatanár, közoktatási szakértő, a PSZ Gyógypedagógiai Tagozatának elnöke; **Rescsánszki Béláné** (Szendrő), nyugdíjas, volt alapszervezeti titkár; **Sejber István** (Sopron), tanár, alapszervezeti titkár; **Süvegh Imréné** (Székesfehérvár), óvónő, alapszervezeti titkár; **Szűcsné Sajtos Ágnes Katalin** (Székesfehérvár), igazgató; **Tokaji Mária** (Hajdúszoboszló), tanár, alapszervezeti titkár, városi IB-tag; **Veres Sándor** (Budaörs), igazgató-

helyettes, alapszervezeti titkár, a SZEFE pénzügyi ellenőrzési bizottságának tagja; **Virágne Sziládi Judit** (Székesfehérvár), igazgató; **Pósáné Kaszás Csilla** (Hegyeshalom), tanító, alapszervezeti titkár, járási IB-tag.

EZÜST FOKOZAT: **Baánné Tóthbán Tünde** (Zalaegerszeg), intézményvezető, járási titkár, a megyei szervezet IB-tagja; **Bajók Józsefné** (Devecser), tanár, városi szakszervezeti titkár, alapszervezeti titkár; **Balassáné Veres Éva** (Veszprém), tanító, alapszervezeti titkár, korábbi kongresszusi küldött; **Bíró Ibolya Judit** (Pilis), tanár, járási titkár, kongresszusi küldött; **Boldis Anna Kornélia** (Kecskemét), tanító, munkaközösség-vezető; **dr. Szabó Balázné** (Zalaszentgrót), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár, járási titkár; **Erdődiné Csőke Katalin** (Jászberény), napközis nevelő, tanító, alapszervezeti titkár, járási titkár; **Fábián Lászlóné** (Pécel), tanár, járási titkár; **Ferenczy Józsefné** (Budapest), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár; **Gidófalvi Albertné** (Nyíregyháza), nyugdíjas, a nyugdíjasok helyi, megyei és országos tagozati képviselője; **Horváth Attiláné** (Tatabánya), nyugdíjas, volt számvizsgáló bizottsági elnök, a városi, majd a megyei szervezet gazdasági felelőse; **Juhászné Szigeti Erzsébet Edit** (Mezőtúr), nyugdíjas, volt kollégiumi nevelőtanár, szaktanár, igazgatóhelyettes, majd igazgató, 2002-ben elvégezte a BMGE közoktatási vezetői szakát járási és városi titkár; **Kókán István** (Szigetszentmiklós), tanár, a PSZ Pest megyei szervezetének elnöke, kongresszusi küldött, a PSZ Országos Vezetőségének, majd az Ügyvivő Testületének tagja; **Kóházi Ferencné** (Nagykőrös), tanító, IB-tag, járási titkár, alapszervezeti titkár, kongresszusi küldött; **Krasznai Andrea** (Sopron), tanár, alapszervezeti titkár; **Mocsári Gergely** (Rétság), nyugdíjas, 27 éven át volt igazgató, a járási szakszervezet nyugdíjas tagozatának vezetője; **Nagy Ildikó** (Zalaegerszeg), pedagógus; **Nagné Vágó Mária** (Vácduka), gyógypedagógus, kongresszusi küldött; **Steiner Gabriella** (Tatabánya), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár,

kongresszusi küldött, városi titkárhelyettes; **Tóth Anna** (Salgótarján), tanár, intézményi titkár, tagja a városi és járási titkárok tanácsának; **Vörzsönits Kinga** (Sopron), tanár, járási titkár, tagja a megyei intézőbizottságnak, kongresszusi küldött.

BRONZ FOKOZAT: **Alberti Gabriella** (Salgótarján), tanár, járási titkár; **Antalné Varga Katalin** (Kishartyán), igazgató; **Bánki Mária Ilona** (Budapest), nyugdíjas, volt alapszervezeti titkár, a Gyermekotthonok és Iskolák Szervezetének gazdasági felelőse; **Borosné Olasz Judit** (Csatár), pedagógus; **Csizmazia Szilvia** (Veszprém), óvodapedagógus, közoktatás-vezető, óvodai körzeti titkár; **Dr. Gerencsér Krisztina** (Ajka), tanár, városi-járási titkár, intézményi titkár; **Gottlieb László** (Győr), intézményvezető, a PSZ tiszteletbeli megyei elnöke; **Hangodi Zsuzsanna** (Balassagyarmat), óvodapedagógus, városi titkár; **Hollóczi Rudolfné** (Tiszaföldvár), óvónő, alapszervezeti titkár; **Kasztner Lászlóné** (Sopron), gyermekfelügyelő, alapszervezeti titkár, megyei IB-tag, kongresszusi küldött; **Koiné Paróczy Stefánia** (Balassagyarmat), igazgatóhelyettes, a városi intézmények szakszervezeti életének szervezője és irányítója; **Korbné Virág Éva** (Kecskemét), tanító, volt iskolai diákönkormányzati vezető; **Lendvainé Turcsán Ágnes** (Cegléd), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár; **Modok Gáborné** (Kecskemét), tanár; **Nagy Mihályné** (Makó), nyugdíjas, a Nyugdíjas Tagozat vezetőhelyettese, majd vezetője, tagja a titkári tanácsnak; **Németh Rita** (Bátonyterenye), tanító, a megyei ifjúsági tagozat vezetője, tagja a SZEFEIT-nek; **Páliné Szappanos Zsuzsanna** (Szentendre), tanár, alapszervezeti titkár; **Pásztor Judit** (Balassagyarmat), tanár, alapszervezeti titkár; **Paauer Magdolna** (Ajka), óvodapedagógus, Ajka város egyesített óvodáinak titkára; **Sárközi Andrásné** (Kecskemét), nyugalmazott pedagógus; **Szolnoki Béláné** (Karanclapujtő), tanító, vezetőségi tag, alapszervezeti titkár; **Zelena Noémi** (Budapest), gyógypedagógiai, tanár, alapszervezeti titkár.

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

Békés megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Chovan Erzsébet** (Mezőkovácsháza), tanár, járási titkár; **Ibos Gyuláné** (Békéscsaba), óvodapedagógus, segélyezési IB-tag; **Mitykó János** (Békéscsaba), tanár, alapszervezeti titkár; **Nagy Mihályné** (Gyomaendrőd), nyugdíjasklub-vezető; **Perei Ildikó** (Békés), pénzügyi előadó, SZVB-elnök, felügyelőbizottság elnöke; **Somogyi Imre Zsigmond** (Békés), mérnök, tanár, alapszervezeti titkár; **Szőnyiné Ádám Éva** (Gyomaendrőd), alapszervezeti titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Bartha Sándorné** (Békéscsaba), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár; **Erdész Márta** (Gyula), tanító, járási titkár; **Heszné Kiss Anna** (Mezőkovácsháza), tanár, segélyezési bizottság elnöke; **Hornok László** (Szarvas), karbantartó; **Kalmár S. László** (Gyomaendrőd),

tanár, alapszervezeti titkár; **Kardos József** (Szeghalom), tanár, járási titkár; **Kárnyáczki Hilda** (Doboz), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár; **Kita Erzsébet Gabriella** (Szarvas), tanár, segélyezési bizottsági tag; **Kopányiné Soós Ilona** (Köröstarcsa), nyugdíjas, alapszervezeti titkár; **Lezsákné Podmaniczky Zsuzsanna** (Lókösháza), tanító, alapszervezeti titkár; **Matuláné Enyedi Julianna** (Gyula), tanító; **Mészáros Imréné** (Mezőkovácsháza), tanító, segélyezési bizottsági tag; **Nagy Katalin** (Gyula), tanító; **Priskin Ferencné** (Mezőkovácsháza), óvónő, alapszervezeti titkár; **Ráczné Fazekas Mária** (Sarkad), óvodapedagógus; **Szabó Éva** (Békéscsaba), intézményvezető, alapszervezeti titkár; **Zemő Lászlóné** (Újkígyós), tanár, IB-tag.

BRONZ FOKOZAT: **Asztalos Imre** (Mezőhegyes), mérnök-tanár; **Forgácsné Gyetvai Krisztina** (Gyomaendrőd), tanár, alapszervezeti titkár; **Kiss Andrásné** (Gyula), tanító; **Lipcsei Edit** (Békés), óvodapedagógus, alapszervezeti titkár; **Miklós Gábor Andrásné** (Gyula), tanító; **Mucci Mária** (Gyula), tanító; **Nagyné Magyar Mária** (Gyula), tanító; **Osztrólczi Henrik** (Szarvas), tanár, segélyezési bizottság elnöke; **Szabó Dezső** (Békéscsaba), közgazdász tanár, alapszervezeti titkár, felügyelőbizottsági tag; **Szána Ilona** (Szeghalom), tanár, alapszervezeti titkár; **dr. Szántó Péterné** (Mezőkovácsháza), nyugdíjas; **Vadász Andrásné** (Battonya), nyugdíjas, gazdasági ügyintéző; **Veszter Gézáné** (Szarvas), nyugdíjas klubvezető.

Fejér megyében...

ARANY FOKOZAT: **Bődyné Barna Etelka** (Velence), tanító, alapszervezeti titkár; **Poszavec Lászlóné** (Szabadbattyán), tanító; **Rafai Tiborné** (Rácalmás), takarító;

Simonné Flórián Judit (Szabadbattyán), tanár, volt alapszervezeti titkár; **Vargáné Moldován Katalin** (Rácalmás), tanár.

BRONZ FOKOZAT: **Kovács Jánosné** (Szőkefehérvár), tanító; **Pintér Mária** (Szőkefehérvár), tanító; **Sáros Györgyné Mány**, intézményvezető; **Schnee Zoltánné** (Szőkefehérvár), tanító.

Heves megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Flaisik Krisztina** (Eger), a PSZ Heves Megyei Szervezete gazdasági vezetője; **Pongó János** (Eger), alapszervezeti titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Gyulay Gábor** (Eger), titkárhelyettes; **Hornyeczki Lászlóné** (Eger), intézményvezető; **Kovács Ferencné** (Szilvásvárad), nyugdíjba vonulása alkalmából; **Liktor Tamásné** (Eger), nyugdíjba vonulása alkalmából; **Nagyné**

Gátsik Andrea (Eger), Eger városi-községi titkár; **Simonné Rohony Marianna** (Eger), nyugdíjba vonulása alkalmából; **Tari Edina** (Eger), intézményvezető-helyettes.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében...

ARANY FOKOZAT: **Adorjáné Bartha Valéria** (Tiszabecs), pedagógus; **Halászné Vári Ildikó** (Tiszavasvári), pedagógus; **dr. Pázmány Ferencné** (Szabolcs-Veresmart), pedagógus; **Veres Jánosné** (Nyírbátor), intézményvezető.

EZÜST FOKOZAT: **Bakó Ildikó** (Tiszabercel), pedagógus; **Csekk Györgyné** (Kótaj), óvodapedagógus; **Hegedűs Zoltánné** (Tiszabercel), óvodapedagógus; **Plesu Csaba** (Mátészalka), pedagógus, alapszervezeti titkár; **Tóth Zoltánné** (Tiszabercel), alapszervezeti titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Bakó András** (Nyíregyháza), pedagógus, alapszervezeti titkár; **Boriné Toldi Beáta** (Vásárosnamény), pedagógus, járási titkár; **Csorbáné Kurucz Mária** (Nyíregyháza), pedagógus, alapszervezeti titkár; **Deliné Iglai Katalin** (Kemecse), pedagógus, alapszervezetititkár-helyettes; **Hollik Miklósné** (Nyíregyháza); **Pálóczy András** (Nyírpazony), pedagógus, alapszervezeti titkár.

Pedagógusnap az Országos Irodában

Emlékezetes és szép élmény marad az idei június 9-e 68 pedagógus kollégánk számára. Ezen a napon vehették át ugyanis a Pedagógusok Szakszervezetének Országos Irodájában kitüntetőjeit mindazok, akik kiváló szakszervezeti munkát végeztek az elmúlt évek során. Igaz, közülük hárman már tavaly örülhettek az elismerésnek, de akkor különböző okok miatt nem tudtak ideutazni azért, hogy átvegyék azt. Az idei kitüntetettek közül is hárman vannak, akik a központi ünnepségen különböző okok miatt nem tudtak részt venni.

Az idei pedagógusnapi ünnepség a hagyományoknak megfelelően néhány köszöntő szóval kezdődött, majd a kitüntetettek és kísérőik **Nagy Bandó András** színes előadását hallgathatták. A nagy sikert arató, igencsak sokoldalú művész lenyűgözte hallgatóságát.

A 64. a szakszervezetért és az egyéb területen kiváló munkát végző Eötvös József-emlékéremben, a 4 Elnökségi Dicséretben részesített vendéget és hozzátartozóikat, valamint kivételesen az Országos Irodában átadott Eötvös József-emlékplakettet átvevő Edelényi Nyugdíjasklub képviselőjét **Galló Istvánné**, a PSZ elnöke köszöntötte.

Az idei pedagógusnap különlegességéhez tartozott az a 2016. február 13-ai „esernyős” tüntetés, valamint a 2016. április 20-ai egész napos sztrájk képeiből összeállított kiállítás is, mely az előtérben várta a vendégeket.

BANDÓ, AZ ÖRÖK GYEREK

Nagy Bandó András: „Tanárait »tanításai« akkor is benne vannak a könyveimben, ha nem említtem őket.”

Sok mindent kipróbált már: volt karikaturista, humorista, faszobrász, fotós, írt 45 könyvet, regényeket, meséket és verseket a gyerekeknek. Hallatlan termékeny író, egyszer azt írták róla: „Sokat tesz a halhatatlanságért.” Volt miről kérdeznem.

- **Számodra mit jelentett az iskola?**
- Egy „kockás” füzetrel és egy ceruzával balagtuk át az oviból, Deszken, óriásnak tűnt. Nemrég arra jártam, nem annyira. Egyébként végig kitűnő voltam, és állandó versmondó. Vajon mit jelenthettem én (akkor) az iskolának? És most? (Tuti, csak a könyv- és versbarát gyerekek tudják, hogy oda jártam.)
- **Szeretél iskolába járni?**
- Egy kilométert gyalogoltunk, s meleg időben, bármily hihetetlen: meztláb. Ezt is szerettem. És emlékszem a tanítóimra, pár éve látogattam meg utoljára Szegeden *Tornyai Bélát* és *Marikát*. Nagyon büszkéek voltak rám. Sajnos Marika néni azóta elment.
- **Ennyire fontosak voltak számodra?**
- Mindenki, Marika néni kiváltképp: magyartanított. Ugyanígy látogatom Szegeden *Anikó* nénit is, a középiskolai magyartanárnőmet. Minden könyvemet elolvasta, és ő is boldog, hogy része lettem a magyar irodalomnak.
- **Volt kedvenc tantárgyad? És ha igen, melyik, és miért pont az?**
- A magyar volt a kedvencem, de a történelem és a földrajz is elől járt. No, és persze a tesi. Középiskolában minden dobószámot és futószámot kipróbáltam a foci és a kézilabda mellett. Birkóztam is, vidékbajnokok lettünk, és egyéniben is van egy köteg éremem.
- **És az a tíz maratoni?**
- Azokat felnőttként futottam. Egyet Bécsben és egyet New Yorkban is. Az fantasztikus élmény volt! Kétfélmillió ember tapsolta végig, és úgy érezhettem, olimpiai bajnok vagyok.
- **Volt kedvenc tanárod? Mit tanított, miért szeretted őt?**
- Több is. *Németh Olivér*, „Olcsi” (építészet), *Boróczy Béla*, „Hefti” (történelem), *Török Tibor*, „Janicsár” (matek-fizika). Fölkészültek, nagy tudásúak és jó „átadók” voltak.
- **Követtél el valami „nagy csibészséget” iskolás éveid alatt?**
- A technikumból kis híján kirúgtak: egy tájfutóverseny egyik állomásán a Kiskatekizmusból tettem föl kérdéseket a KISZ-tagoknak (mindenki az volt).
- **Volt-e olyan pedagógus, akinek a szavai meghatározóvá váltak az életben, egy életre iránytűt adtak a kezvedbe?**
- *Szili Török Dezső* bácsi ábrázoló geometriát tanított, sajnos csak egy évig, aztán nyug-

djba ment. Öveges professzori jelenség volt bozontos ősz hajával és stílusával. „A Tanár” és „az egyéniség”! A ceruzahegyezéstől a betűk formálásáig, a rendtartástól a festészetig mindent tőle tanultunk. Régimódi volt, de ő alapozta meg bennünk a rendtartást.

– **A könyveidben ezeknek a nyomára lehet bukkanni?**

– Tanárait „tanításai” akkor is benne vannak a könyveimben, ha nem említtem őket. Dezső bácsi figuraként bekerült a *Sosemvolt Toscana* című regényembe. A *Verselő* betűk és számok (mely elsőöket tanítók körében a legnagyobb kedvenc) Nulláról írt versem is neki köszönhető: ő tanította meg nekünk, hogy a nullát nem lehet kis „o”-ként leírni, hisz sokat ér, ha a milliók részeként látjuk. A Míg meg nem haltak egyik történetében *Anikó* néni név szerint „szerepel”, bár nem az ő meséjét írtam meg. Ebben idősek ápolásáról írtam, könnyezve olvasta el.

– **Szerinted milyen a ma iskolája?**

– Ugye nem kapok egyest, ha erre nem tudok felelni. Amit tudok, nem lehet mérvadó, hisz nem a bőrömről tapasztaltam meg. Unokám ötödikes, kislányom szeptemberben kezdi a sulit, remélem, attól kezdve fölkészültebb lesznek. Amit tudok: a diákok másabbak, lazábbak, és azt hiszem, szebbek is, de amit mi abban a korban „megtanultunk”, többet ér, akkor is, ha a mostani okosabbak többet tudnak, mint mi tudtunk.

– **És szerinted milyennek kellene lennie a ma iskolájának?**

– Nincs recept. Tanáregyéniségek formálják valamennyire az iskolát. Mi június végén tartjuk az 50 éves találkozózt, és soha nem az iskola falaira, nem az osztályteremre, hanem a tanárainkra, és persze a már elvesztett osztály- és iskolatársakra emlékezünk. Ők és mi voltunk „az iskolánk”. A Holt költők társasága ilyen szempontból is alapmű. Ha olyan mondatok hangoznak el egy iskolában, mint amilyeneket ott olvastunk-hallottunk, akkor az jó iskola: „Azért írunk és olvasunk verseket, mert valamennyien az emberi fajhoz tartozunk, az emberi faj pedig tele van szenvedéllyel.”

– **Aki ismeri a verseidet, tudja, hogy te is szenvedélyes ember vagy. Több tankönyvben is rátaláltam. Ez milyen érzés?**

– Egyik jelző sem megfelelő, maradjunk abban, hogy kibeszélhetetlen. *Hanna*, az unokám 12 éves, születése óta 23 gyermekkötetem jelent meg, *Gvendolin*, a kislányom hatéves,

már dupla műzsával alkotok. Jó tudni, hogy a jóra tanítás részévé és részesévé lettem.

– **Natália lányod is gyerekkönyveket ír. Téged követ, vagy véletlen, hogy ő is ezzel foglalkozik?**

– Volt mesélnivalója, megírta *A Nap születésnapja* című verses meséjét, hatalmas siker lett, aztán jött az újabb, a *Lufimese*, ahogy az szokott lenni, és ki tudja, még mi telik ki tőle.

– **Szavaloversenyeken is forognak a verseid.**

– Ezt tapasztalom: gyakran zsűrizek, és többen mondják a verseimet. Amikor pedig könyvvásáron dedikálok, szülők és gyerekek mesélik, hogy egyik versemmel nyertek. Ugyancsak öröm, hogy óvónők tanítják a kicsinyeknek, miközben a Színművészeti Egyetemen is „használgják” a nyelvtörőket beszédtechnika-órákon.

– **Azóta is, hogy a szeretett Luci nyugdíjba vonult?**

– Nem ellenőrzöm, de remélem. *Luci a Beszédtechnika* című könyvében legalább száz versemmel írt gyakorlásokat. Az élők közül csak az én verseimből választott, kihúzhatom magam, legnagyobb költőinkkel együtt forognak a verseim. A Bandó-mondókákat direkt logopédusoknak és gyógypedagógusoknak írtam és válogattam – elérte őket.

– **Minap a Kismenők című tehetséggondozó tévéműsorban hallhattuk az Amit nem értek című versedet.**

– Az ötéves *Zitus* kedvesen, átéléssel mondta el. Ezt a verset *Halász Jutka* is dalolja. Még egy csoda.

– **Van egy közös CD-tek a Kalákával is: „Tölgyből van a fakutya”.**

– *Radányi Balázs* muzsikálta 24 versemet, én daloltam föl, jó dalok, de egyelőre nem hívtak az Eurovíziós dalversenyre.

– **Látom, humorodnál vagy: sokan azt gondolják, szakítottál eredendő foglalkozásoddal.**

– A humorérzék maradandó adottság. Akár egy pék vagy egy orvos is lehet humoros, csak nem abból élnek. Legtöbb versem is poénos, bájos slusszpoénnal, vagy eleve derűs. Van egy „állati jó” sorozatom: Ami a bögyünkben van (140 madár), Hetvenhét macskajaj és az Egyik kutya, másik is (170 eb), tényleg ragyogó rajzaimmal, és csupa derű a verses önvallomásuk.

(Folytatás a 19. oldalon)

BANDÓ, AZ ÖRÖK GYEREK

(Folytatás a 18. oldalról)

Van egy Murphy-könyvem teniszszőrőknek, csupa poén. Az Egyedül állók pedig 800 oldalon tartalmazza a 40 éves humoristapályám összes monológiáját. A táltossá lett és A világgjáró kicsikó című mesém is mulattat, bár a fő vonaluk a lóval köthető barátság és a ló története. Az Isten bikiniben szarkasztikus humorra íródott a hitről, de ott a komoly párja, az András könyve *Hankiss Elemér* előszavával, aki azt írta: ezért a könyvemért pár száz éve még megégettek volna. És persze továbbra is föllépek humoristaként, a kétórás műsorban bölcsélet, humor és versek váltogatják egymást. Ilyet más nem tud, ez én vagyok. A Nagyon fáj című verseskötetem verseit gyakran idézem, sokan szeretik, három kiadást ért már meg.

– **Így, csokorba szedve látom igazán, milyen sokrétű az érdeklődésed. Miből táplálkozik?**

– Örök gyerek vagyok, azaz kíváncsi és ártatlanul naiv. És persze kialakult a világképem, a közélet sem hagy hidegen, publicisztikáim kéremények, de korrektek, rengetegen olvassák a neten. Azt hiszem, ugyanannyi filozófiai és irodalmi könyvet olvastam eddig, most is az érdekel igazán, ami tovább formálja éneket.

– **Több könyvedbe te rajzoltál.**

– Legutóbb a válogatott kötetem, a Százszorszép színezhető rajzait is. De van hat olyan kötetem, amelyeket gyerekek rajzolnak díszítenek. A Kicsi versek kicsinyeknek például 13 pécsi iskola gyerekei rajzoltak.

– **A Verselő betűk és számokat elsősöket tanítók is használják.**

– Antal Tamás rajzolta, ahogy kértem: minden betű kapott egy színt, a versükben kiemelem őket a színükkel, a lap alján lévő rajz pedig a betű formáját és színét hozza vissza. Ugyanígy a számok is.

– **Tamás állandó illusztrátorod lett?**

– Úgy fest. A hangyabanda nagy kalandja című verses mesém volt az első munkája, mely 2013-ban Év könyve címet kapott. Talán a legszébb könyvem lett.

– **A mesét CD-re is fölvetted, hangoskönyv lett a kötetben belül.**

– Épp úgy, mint A Varázspadlás lakói, a macós mesém. Ez mostantól mindig így lesz. Például CD-vel jött ki a Csodás Kapolcs című verses mesém is. Meg az Arankakor című új regényem, kilencórás fölolvassal.

– **A Művészetek Völgyéről írtál mesét, vagy a faluról?**

– Inkább a faluról, de a viganodás is benne van. Kapolcsra sok ezren zárandokolnak, de nem mindenki ismeri a falu mesés történetét. Ezt írtam meg 222 szakaszban, és Márta István

írt zenei morzsákat a CD-hez. Gyerek- és felnőttkönyv lett.

– **Az Arankakor elég fura cím. Mit takar?**

– Aranka a gymnóvény, mely rátapad a gazdanövényre, legyengíti és megfojtja. Ez volt rég az ÁVH. Az eredeti családtörténet az 1950-es években játszódik. Egy kulákká tett, majd megölt gazda és nyolcgyerekes családja meséje, azt hiszem, ez az eddigi legjobb könyvem.

– **Így érzed, vagy ennyire biztos vagy benne?**

– Talán nem hibázom el. Remélem, akik elolvasták, ugyanígy vélik.

– **Emlékszem, amikor kijött a Sosem volt Toscana, úgy reklámoztad a plakátodon, hogy „életem eddigi legjobb regénye”.**

– Igaz is volt: ez volt az első regényem...

– **Nem sok első regényérid meg a 14. kiadását.**

– Öt kiadást jósltak neki az elsőként olvasó barátaim, majdnem eltalálták...

– **Humoristától kevesen vártak ilyen döbbenetes erejű könyvet az élet végéről, a meghalásról.**

– És a születésről. Főhősöm író, aki várandós lánya elől eltitkolja, hogy rákos. Három hónapja maradt hátra, a lánya pedig három hónap múlva fog szülni. Azt játssza el, mintha elutazott volna Toscanába. „Onnan írja” életigenlő leírásait, melyeket betegágyán diktál le hospice nővér élettársának. Még orvostanhallgatók dolgozatainak is tárgyává lett. Természetesen hospice nővéreknek is ajánlják. És százezrek jönnek az olvasók levelei. Második kötete, a Vár rád Toscana a nyomában lépdel.

– **Ezekből is olvashatunk idézeteket a füveskönyvedben, a Gondolatélesztőben.**

– Lelkes szerkesztőm, Juhász Dóra Ferenc minden kötetem ismerője, ő válogatta. Sokan hordják magukkal a táskájukban, a rövid idézeteket akármikor olvashatják. Ugyanígy hordozható a haikukötet, az ÖT HÉT ÖT.

– **És A kis herceg visszatért? Hogy jutott eszedbe, hogy megírd ezt a „mesét”?**

– Saint-Exupéry kínálta föl a lehetőséget, aki így fejezte be A kis herceget: „Írjátok meg nekem, hogy visszajött...” Teljesítettem az író kérését: visszahoztam, igaz, nem őt, „a kis herceget”, hanem Antit, a hatéves mai kis herceget, akinek az apja olvassa föl az eredeti könyvet, utána pedig beszélgetnek a kis hercegről, a kígyóról, a rózsáról, a lámpagyújtogatóról és mindazokról a fura figurákról, akiket Saint-Exupéry fölörakoztatott a történetben. Szentkúti Anti, akinek a neve természetesen Antoine de Saint-Exupéryre hajaz, komoly kis legényke, olyan, amilyeneket bőven találunk a ma élő, jó családba született, könyvbarát gyermekek között. Az apja is kellőképpen bölcs, az anyja is jó irányba terelgeti őt, ha úgy vesszük,

tipikus, és mégsem egészen tipikus családot ismerünk meg a történet olvasásakor. Ahogy az alapmű, ez sem nevezhető gyermekkönyvnek, felnőttek számára is hasznos és szerethető olvasmány lesz.

– **A Magyarországon, én is szeretlek című köteted valami hazafiúi válogatás?**

– Verseimben inkább azt mutatom meg, hogy én hogyan szeretem a hazámat. Háy János és Szabó T. Anna írt előszót, észre is vették, azt írták: előbb a tájak, a rétek, a madarak, aztán a Himnusz és a Szózat. És persze az anyanyelvünk, teszem hozzá.

– **Mindketten Weörest, Petőfit és Tamkó Siratót emlegetik, amikor a verseidről írnak.**

– Csodás trió, jól is esett.

– **Mennyit tudsz hozzátenni a magyar nyelv műveléséhez?**

– Nem mérhető, de azt remélem, én is teszek valamit. Mondogatom néha: nem lehet mellet verni hazafiként -ba, -be, -suk, -sük és „nem-e lehetne-e” típusú süketeléssel. Tessék először megtanulni a magyar nyelvet, szépen beszélni és hibátlanul írni, ha már nyelvében él a nemzet! És még azután se muszáj hangoskodni!

– **Mennyit tudsz hozzátenni ehhez?**

– Talán a gyermekek jó felé terelgetésével nem keveset. Ám ehhez a szülők is kellenek. A nemtörődöm és a képzetlen, nem olvasó felnőttek leronthatják a „tudósként” világra jött gyerekeket, ugyanakkor azok, akik megértik, hogy a kicsinyek jövőjét alapozzák meg a lelki, szellemi és érzelmi fejlesztésükkel, formálásukkal, jó partnereim. Vallom: én jó lépcső lehetek a gyermekek számára, hogy eljussanak a nagy klasszikusokig. Sajnos manapság a szülők nagyobbik hányada nem olvas, és nem mondogat verseket, szépirodalomra se hagy időt, a gyerekek pedig ezt kapják mintaként. A gyermekek ellen tesznek, akik elhúzzogatják őket a könyvesasztalom mellől. A könyvek nézegetése akkor is „program”, ha épp nincs rá pénzük. A szegényebbek se mennek el tőlem könyv nélkül, erre van kis ajándékkönyvem.

– **Több fesztiválon láttalak, árusítasz, dedikálsz, beszélgetsz az olvasóiddal, mesélsz, verselsz, néha dalolsz. Ez kényszerűség vagy élvezet?**

– Kiadó is vagyok, ez az én egész évre nyújtott könyvhetem. Közben nyitva a bando.hu, a webáruházam is. A terjesztés döcögős. Ha ezt nem csinálnám, nem tudnám kiadni a szokásos évi két-három könyvemet. És az is jó, hogy élő kapcsolatban vagyok felnőtt és gyermek olvasóimmal. Ez az igazi könyvterjesztés és népművelés. Sok gyereket sikerült már rávennem az olvasásra és a verselésre. Ezért is megéri személyesen ott lennem.

AZÉRT VAN FÜLED, HOGY MEGHALLGASD!

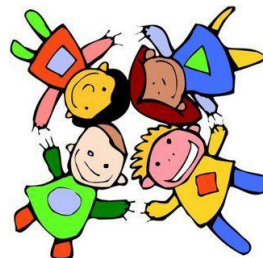
Kemény év után egy kis lazítást ajánlunk a nyári szünetre. Az alábbi, internetről gyűjtött gyerekcsajgtörténetekkel, kisebbek és nagyobbak spontán reakcióival kívánunk minden olvasónknak jó pihenést!

Gyerekek az iskoláról

- ☺ Egy épület, ahova több százan is járnak. Én nem nagyon szeretem a sulit, de mikor nincs tanulás, akkor jó. Ilyen az iskola.
- ☺ Nagyon vártam már a sulit, de most már igazán hiányoznak az óvó néni.
- ☺ Az a baj az iskolával, hogy mindig túl sok házi feladatot adnak, és nincs elég időnk játszani. A szabadidő pedig olyan gyorsan elmegy.
- ☺ Nem tanulok, mert az okos embereket senki sem szereti az iskolában, csak a tanító néni, de vele nem lehet játszani.
- ☺ A fiúk nagyszájúbban születnek, mint a lányok. A fiúk belsejében nagy ordítás lakik, aminek ki kell szabadulnia. A lányok belsejében kis dolgok vannak, nekik elég, ha kicsit nevetnek és futkároznak.
- ☺ Ez igazságtalanság, mert ha Te hazamész, Te nem csinálsz semmit, nekem meg feladsz egy csomó házi feladatot!
- ☺ A suliban azt utálom a legjobban, amikor én tanulok a legjobban az osztályban.
- ☺ Amikor egyszerre tévézek és tanulok, akkor végül mindig a tévét tanulom meg.
- ☺ Azért van a fejem, hogy gondolkodjak, a szám, hogy ezt elmondjam, neked pedig azért van a füled, hogy meghallgasd.

Kérdések és válaszok

- ☺ Óvó néni! Leestem!
Honnan?
Ahol voltam, onnan.
- ☺ Luca, mi leszel, ha nagy leszel?
Főnök.
És kinek leszel a főnöke?
A férjemnek.
- ☺ Marika, mit fogsz csinálni, ha olyan nagy leszel, mint én – kérdi a tanító néni.
Fogyókúrázni!
- ☺ Hogy tetszik az iskola? – kérdi anyuka a kisfiát az első tanítási nap után.
Disznóság az egész! – fakad ki a gyerek. – Mi csináljuk meg a feladatokat és mégis a tanító néni kap érte fizetést!
- ☺ Anyu, én nem megyek ma iskolába. Fájt a fejem.
Na, mutasd bogaram, hol fáj?
Hát az iskolában...
- ☺ Óvó néni, főztem Neked kamionteát.
Kamillateát?
Igen, azt.
Köszönöm szépen!
Van még egy kis almálé, málnalé és citromsárgalé is.
- ☺ Az iskolakerülő az, aki nem szeret iskolába járni, és helyette inkább máshova megy.
Én szeretek iskolába járni. Nem mennék helyette máshová. Csak a vidámparkba.
- ☺ Gyerekek, ki tudja, mit jelent a „lóbál”?
Amikor a lovak egymással táncolnak!
- ☺ Nevezd meg a madár számozott testrészeit!
Szárnyak, lábak.
Mi ezeknek a közös neve?
Lábszárny!
- ☺ Peti, hogy hívják azt az embert, aki folyamatosan beszél, akkor is, ha senkit nem érdekel? – kérdezi a tanár.
Tanárnak!

Elsősök

- ☺ Elhoztam a jegesmacit is, mert nem lehet tudni, ő járt-e.
- ☺ A táskám mindig kiköpi a könyveimet.
- ☺ Én már nem a kezemen számolok, hanem a fejemen.
- ☺ Ilyen hamar visszacsöngettek?
- ☺ Tanító néni, de szép vagy ma! Mint egy kínai!

Nyaralás

- ☺ Apa! Tudom, mit kezdjek idén a pénzemmel!
Mondsza, Dorkám, ne kímélj!
Hát elutazunk Németországba!
Nem szívesen keserítelek el, baba, de a te pénzedben jó ha a Szekszárd tábláig eljutunk.
Na jó-jó, persze, de úgy gondoltam, hogy hozzátennék a te pénzedet is.

